

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-AVDIES-2023|221-378)

betreffende het programma van de openbaredienstverplichtingen 2024
van SIBELGA

Opgesteld op basis van artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op basis van artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

21/12/2023

Inhoudsopgave

1	Juridische grondslag.....	4
2	Context en voorgeschiedenis.....	5
3	Openbaredienstverplichtingen van sociale aard in 2024.....	5
3.1	Werkingsbudget	5
3.2	Beheer van beschermde klanten en recht op energie.....	7
3.2.1	Sociale levering.....	7
3.2.2	Beschermde klanten: beschrijving van de opdrachten.....	8
3.2.3	Winterlevering.....	9
3.2.4	Gewaarborgde levering.....	9
3.2.5	Evolutie van het aantal begunstigden met een statuut van ‘beschermde klant’ en winterklant	9
3.2.6	Winterklanten	12
3.2.7	Levering van elektriciteit en gas aan beschermde en winterklanten.....	13
3.3	Technische prestaties elektriciteit (plaatsing en verwijdering van begrenzers en afsluitingen).....	16
3.4	Afsluiting van het gasbevoorradingpunt ten gevolge van een gerechtelijke uitspraak en ‘End of contract’	18
3.4.1	Afsluiting na een beslissing van het vreedegerecht (‘cut off’)	18
4	Opvolgingsdienst relatie met de consument.....	19
5	Bevoorrading van beurzen en festiviteiten	21
6	Openbare verlichting van de gemeentewegen	23
6.1	Canvas van het voorgestelde programma	23
6.2	Budgettaire opvolging.....	24
6.3	Toestand van het bestaande park verlichtingstoestellen	25
6.4	Investeringsprogramma voor 2024	26
6.5	Evolutie van het verbruik van de verlichtingspalen	28
6.6	Teruggaven - Verlichtingsprojecten en private installaties	29
6.8	Evolutievoorzichten	29
7	Conversie van arm naar rijk gas.....	31
8	RENOCLICK-project	32
8.1	Algemeen principe van het programma.....	32
8.2	Een unieke openbare dienstopdracht.....	33
8.2.1	Verantwoordelijkheid van SIBELGA	33
8.2.2	Financiering.....	33
8.2.3	Beheerscontract voor de uitvoering van de openbaredienstverplichtingen	34
8.2.4	Budget	34
9	Terbeschikkingstelling van meetgegevens.....	37
10	Ondersteuning van de elektrische mobiliteit.....	38
10.1	Context	38
10.2	MobiClick-project	38
10.3	ChargyClick-project	39
11	Gebudgetteerde globale kosten van de openbaredienstverplichtingen	41
12	Samenhang met het specifieke tariefvoorstel	42
12.1	Tariefvoorstel - Elektriciteit	42

12.2 Tariefvoorstel – Gas.....	44
13 Conclusies.....	45

Lijst van de figuren

Figuur 1: Evolutie van het aantal beschermde en winterklanten voor de periode 2016-2022.....	11
Figuur 2: Maandelijks evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor elektriciteit - januari 2021 tot december 2022.....	11
Figuur 3: Maandelijks evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor gas - januari 2021 tot december 2022.....	12
Figuur 4: Voorlopig programma voor de vervanging van de Lichtpunten 2024-2030.....	27
Figuur 5: Evolutie van het verbruik van de openbare verlichting.....	28
Figuur 6: Evolutie van de tariefverwachtingen voor OV ten opzichte van het jaarlijkse programma van de DNB...	42
Figuur 7: Evolutie van het ODV-programma en tariefbudget – elektriciteit.....	43
Figuur 8: Evolutie van het ODV-programma en tariefbudget - gas.....	44

Lijst van de tabellen

Tabel 1: Werkingsbudget voor de openbaredienstverplichtingen van sociale aard.....	6
Tabel 2: Budget voor het beheer van de dienstverlening aan beschermde klanten en winterklanten	12
Tabel 3: Kosten van de levering van elektriciteit aan de beschermde en de winterklanten – vergelijking van 2022 tot 2024.....	14
Tabel 4 : Kosten van de levering van gas aan de beschermde en de winterklanten – vergelijking van 2022 tot 2024	14
Tabel 5: Budget ‘vermogensbegrenzer’ van 2022 tot 2024.....	17
Tabel 6: ‘Cut off’-budget van 2022 tot 2024	18
Tabel 7: Budget ‘End of Contract’ van 2022 tot 2024 (E) en (G).....	18
Tabel 8: Budget ‘klachten’ van 2022 tot 2024.....	20
Tabel 9: Evolutie van het geprogrammeerde budget van 2002 tot 2024.....	21
Tabel 10: Budget openbare verlichting.....	24
Tabel 11: Evolutie RenoClick programma (G en E).....	35
Tabel 12: Evolutie MobiClick-project.....	38
Tabel 13: Evolutie ChargyClick-project.....	40
Tabel 14: Gebudgetteerde kosten van de openbaredienstverplichtingen (in €).....	41

I Juridische grondslag

Het uitvoeringsprogramma dat door SIBELGA, de beheerder van het distributienet in Brussel voorstelt, heeft betrekking op de openbaredienstverplichtingen zoals gedefinieerd in artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 201 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de 'elektriciteitsordonnantie' genoemd) en artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de 'gasordonnantie' genoemd).

De ordonnantie van 15 december 2017 houdende de algemene uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een nieuwe ODV ten laste van SIBELGA ingevoegd met betrekking tot het sociaal tarief dat wordt toegepast op de beschermde klanten en dat voor SolarClick en NRClick.

Er werd een wijziging aangebracht aan de Elektriciteits- en aan de Gasordonnantie door een ordonnantie die in het Belgisch Staatsblad is verschenen op 20 september 2018. Op grond van die laatste ordonnantie worden nieuwe opdrachten toevertrouwd aan SIBELGA: de opdrachten SolarClick en NRClick, de voorbereiding en de omkadering van de conversie van arm naar rijk gas, de ODV betreffende de winterbescherming voor de klanten van wie het leveringscontract in deze periode eindigt en een opdracht van begeleiding van de overheid voor de uitrol van infrastructuur voor de distributie van alternatieve brandstoffen.

De recentste belangrijke wijziging werd aangebracht naar aanleiding van de goedkeuring van de ordonnantie van 17 maart 2022 (BS van 20 april 2022) die de 'elektriciteitsordonnantie' en de 'gasordonnantie' wijzigde. Er werden nieuwe ODV's voorzien en nieuwe opdrachten geschrap¹ of werden verduidelijkt.

Betreffende de openbare dienstverplichtingen wordt SIBELGA (samen met de leveranciers afhankelijk van de competenties van elk van hen) belast met de uitvoering van de noodzakelijke technische maatregelen:

- zodat ten laatste op 01/01/2026 een verandering van leverancier binnen de 24 uur kan gebeuren;
- zodat de leveranciers voor elektriciteit contracten met dynamische tarifiering kunnen aanbieden;

zodat het gebruik van elektriciteitsgegevens van slimme meters door de eindafnemers mogelijk wordt.

Betreffende de openbaredienstverplichtingen heeft de nieuwe ordonnantie aan SIBELGA de volgende nieuwe opdrachten toevertrouwd:

- De begeleiding van de overheid in het kader van het gewestelijk project voor de renovatie van overheidsgebouwen en de uitrol van installaties voor de productie van groene stroom op de sites van die overheidsdiensten;

- De invoering voor elke actieve klant die verbonden is met een energiegemeenschap van een hulpmiddel waarmee hij de meetgegevens kan raadplegen;
Een opdracht om de plaatsingsprocedures te organiseren voor concessies voor diensten in verband met de eigendom van voor het publiek toegankelijke oplaadpunten op de openbare weg volgens open, transparante en niet-discriminerende voorwaarden die voorafgaandelijk door BRUGEL zijn onderzocht en goedgekeurd.

2 Context en voorgeschiedenis

SIBELGA heeft op 3 oktober 2023 haar definitieve programma voor openbardienstverplichtingen per post aan BRUGEL bezorgd.

3 Openbardienstverplichtingen van sociale aard in 2024

3.1 Werkingsbudget

De *'indirecte werkingskosten'* die werden geraamd voor het geheel van de verschillende activiteiten die betrekking hebben op de openbare dienstverplichtingen, zijn bestemd om de kosten te dekken die door de afdelingen en de ondersteunende diensten van SIBELGA worden gemaakt, alsook om bepaalde andere meerkosten te dekken.

Het mechanisme dat toelaat om de *overheads* en andere meerkosten te ramen, werd door SIBELGA voorgesteld in haar programma voor de uitvoering van de openbardienstverplichtingen in 2008.

De door SIBELGA voorgestelde budgetten houden rekening met de indexeringsparameters en een aantal daarvan zijn van toepassing op het geheel van de kosten.

De belangrijkste kosten (loonkosten, IT-kosten, kosten voor facility management, bijdragen, heffingen, verzekeringen enz.) worden gedeeld door het aantal voltijdse equivalenten in dienst van SIBELGA. Aan de hand van deze formule wordt het bedrag van de extra kosten verbonden met deze posten per voltijds equivalent (VTE) verkregen.

SIBELGA heeft in haar budgetten sinds het jaar 2020 de impact opgenomen in verband met de recentste wijzigingen van de ordonnanties die op 20 juli 2018 in het Brussels Parlement werden goedgekeurd (hierna *'de ordonnantie van 2018'*² genoemd).

De tabel die door SIBELGA wordt voorgesteld en die hierna wordt weergegeven, herhaalt de geschatte extra kosten voor 2024 op basis van de vergelijking met de gebudgetteerde extra kosten voor 2023 en 2022.

De nieuwe organisatie van SIBELGA die werd ingevoerd om de uitvoering te vergemakkelijken van de strategie die de onderneming had gepland voor de periode 2020-

² Deze ordonnantie werd op 20/09/2018 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

2025 leidde tot de verdwijning van de afdelingen NEM en NAM. De extra kosten voor de structuur van NEM en NAM worden vervangen door identieke enkele extra kosten voor elk van de drie 'core business'-afdelingen. Tijdens de herstructurering van de organisatie zijn ook enkele activiteiten van de voormalige afdeling NAM overgeheveld naar de overheads (vooral met betrekking tot BI en innovatie). Deze verschillende extra kosten krijgen trouwens bijzondere aandacht bij de validering van de tariefvoorstellen door BRUGEL.

Tabel 1: Werkingsbudget voor de openbaredienstverplichtingen van sociale aard

Extra kosten	Basis	2022	2023	2024
Overheads	VTE	€ 69.000	€ 76.500	€ 760.500
Structuur van 'core business'-afdeling	VTE	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
Bewaking OFC/LimPu	VTE en onderaanneming	18 %	18 %	18 %
Aankopen	Voorraden/materiaal/onderaanneming/diensten	4 %	4 %	4 %
Magazijn	Voorraden/materiaal	17 %	17 %	17 %
Grabbel	Stocks	3,5 %	3,5 %	3,5 %
Controle & rapportage	VTE en onderaanneming	2 %	2 %	2 %

Bron: SIBELGA

Sommige activiteiten in verband met de openbaredienstverplichtingen, en dan meer bepaald de opdrachten in verband met het beheer van de beschermde klanten, de opvolging van de relaties met de consument en NRClick worden 'gemengde' opdrachten genoemd. Wat de verdeling van deze gemengde kosten betreft, is de gebruikte verdeelsleutel 65 % voor elektriciteit en 35 % voor gas.

Sinds de herziening van de Gas- en de Elektriciteitsordonnantie in 2011 worden alle kosten voor de openbaredienstverplichtingen van de netbeheerder volledig gedekt door de nettarieven.

De Brusselse ordonnantie van 8 mei 2014 kent de bevoegdheid om de distributietarieven voor elektriciteit en gas vast te stellen toe aan BRUGEL en specificeert bepaalde na te leven richtlijnen in de tariefmethodologieën.

De ordonnantie stelt meer bepaald dat:

- de kosten in verband met de uitvoering van het budget voor de openbaredienstverplichtingen op een transparante manier in de tarieven in rekening worden gebracht;
- BRUGEL beslist over de goedkeuring, onverminderd zijn mogelijkheid om de kosten te controleren in het licht van de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, van de aanpassingsvoorstellen voor de tarieven van de

distributienetbeheerders aan alle wijzigingen van de openbare dienstverplichtingen, uiterlijk drie maanden na de overdracht door de distributienetbeheerder van dergelijke wijzigingen.

Bovendien bepaalt de ordonnantie van 8 mei 2014 dat het verslag over de uitvoering van alle openbare dienstverplichtingen een vergelijking moet bevatten tussen het ingeschreven en het uitgevoerde budget, met de ontvangsten die de distributienetbeheerder in zijn tariefvoorstel vermeldt.

In de wettekst kwalificeert de tariefmethodologie de kosten voor de openbare dienstverplichtingen als 'niet-beheersbaar', d.w.z. kosten waarop de netbeheerder geen directe controle heeft. Het bestaan van saldi als gevolg van het verschil tussen de reële kosten en de voorziene kosten zal door BRUGEL worden geanalyseerd in het kader van de jaarlijkse ex post controle.

In de tariefmethodologieën wordt ook uitdrukkelijk bepaald dat de tarieven voor de openbare dienstverplichtingen vooral moeten worden gedragen door de klantencategorieën die de met deze verplichtingen verbonden diensten ontvangen.

3.2 Beheer van beschermde klanten en recht op energie

3.2.1 Sociale levering

In het kader van de energiemarkt kreeg SIBELGA de opdracht van noodleverancier voor de huishoudens die beantwoorden aan de criteria om aanspraak te maken op een sociale bescherming.

Na de invoering van de ordonnantie van 2022 werden tal van bestaande bepalingen aangepast met de bedoeling om voor bepaalde categorieën klanten de overstap naar het statuut van beschermde klant te bevorderen.

Ter herinnering: de grote lijnen van de sociale levering waren de volgende:

- Na de toekenning van het statuut van 'beschermde klant' wordt het contract van die beschermde klant opgeschort bij zijn commerciële leverancier en wordt de levering van de energie tijdelijk verzekerd via SIBELGA. Er wordt geen vermogensbegrenzer geïnstalleerd en indien er al een begrenzer aanwezig is, wordt deze op vraag van de klant verwijderd;
- SIBELGA factureert aan de beschermde energiekant het speciale sociale tarief (SST) dat door de federale regulator, de CREG, in opdracht van de FOD Economie wordt berekend. Voor de beschermde klanten die geen vrijstelling van de energiebijdrage in het kader van de federale wetgeving genieten, voorziet de wijziging van de

ordonnantie van 2017³ dat deze bijdrage niet boven op het SST zal worden gefactureerd, maar door SIBELGA zal worden betaald in het kader van haar openbaredienstverplichtingen ;

- terugkeer van de beschermde klant naar zijn commerciële leverancier zodra hij zijn volledige schuld heeft aangezuiverd;

Deze bepaling werd intussen met meerdere nieuwe maatregelen aangevuld met als doel om de toegang tot de bescherming nog meer te vergemakkelijken:

- Automatische overgang naar het statuut van beschermde klant voor huishoudens die het federale sociale tarief ontvangen indien de schuld € 150 voor elektriciteit of € 250 voor beide energievormen bedraagt. Deze overgang zal worden uitgevoerd 60 dagen na de verzending van de ingebrekestelling door de leverancier, behalve indien het huishouden zich daartegen verzet;
- Verlenging tot twee jaar in plaats van één jaar van de termijn voor de periodieke controle door SIBELGA of de toekenningsvoorwaarden nog steeds zijn vervuld. De mogelijkheid voor de OCMW's om een levering gedurende 12 maanden door de noodleverancier te vragen voor klanten die geen contract hebben met een commerciële leverancier. Deze maatregel wordt de 'gewaARBorgde levering' genoemd.
- De verhoging van de inkomensplafonds voor aanvragen voor het statuut van beschermde klant via BRUGEL.

3.2.2 Beschermden klanten: beschrijving van de opdrachten

Sinds 1 januari 2007 moet SIBELGA, in het kader van haar openbaredienstverplichtingen, een levering en een hoogwaardige dienstverlening garanderen aan de huishoudens die het statuut van 'beschermden klant' hebben verkregen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

We zetten hier kort de voorwaarden voor de toekenning van dit statuut nog even op een rijtje:

- het specifiek sociaal tarief (SST) op federaal niveau genieten;
- zich geëngageerd hebben voor een schuldbemiddelingsproces via een erkend centrum of een uitspraak in collectieve schuldregeling hebben ontvangen;
- door het OCMW van zijn gemeente als beschermde klant erkend zijn op basis van een sociaal onderzoek;
- door BRUGEL als beschermde klant erkend zijn op basis van inkomen en gezinssamenstelling;

³ Artikel 24bis van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd gewijzigd door artikel 121 van de ordonnantie van 15 december 2017 houdende de aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het begrotingsjaar 2018 om een nieuwe ODV ten laste van SIBELGA in te voegen: "11° de overname van het verschil tussen het toegepaste sociaal tarief op grond van Hoofdstuk IVbis aan een beschermde klant op het regionale niveau en het toegepaste sociaal tarief uit hoofde van de federale wetgeving, wanneer het eerste hoger ligt dan het tweede en de betrokken klant dit laatste tarief niet geniet."

- erkend zijn door een ziekenfonds als begunstigde van het RVV/OMNIO-statuut.
- verlies van het statuut van beschermd klant als de klant niet het bewijs heeft geleverd dat hij nog steeds aan toekenningsvoorwaarden voldoet. Deze controle wordt om de twee jaar uitgevoerd door SIBELGA.

De opdrachten van SIBELGA in verband met het beheer van de beschermde klanten zijn de volgende:

- instaan voor de levering van energie aan alle beschermde klanten;
- een adequate factureringdienst leveren;
- instaan voor de opvolging van de wanbetalingen en de noodzakelijke acties ondernemen voor de inning van de schuld, wat kan gaan tot de aanvraag om het contract te verbreken bij het vredegericht;
- de door de commerciële leveranciers verzonden halfjaarlijkse informatie over de naleving van de betalingsplannen van de beschermde klanten opvolgen;
- de toegangsvoorwaarden van de beschermde klanten om de twee jaar controleren en de terugkeer naar de commerciële leverancier verzekeren indien nodig.

3.2.3 Winterlevering

Tijdens de periode tussen 1 oktober en 31 maart wordt geen enkele afsluiting van een aansluitpunt in een woning uitgevoerd indien deze afsluiting werd toegelaten door een vrederechter of indien het huishouden waarvan het contract afloopt (EOC) tijdens die periode, geen contract heeft gesloten met een andere leverancier.

SIBELGA neemt dan het punt over en zorgt voor de continuïteit van de levering tegen het sociale tarief tot 31 maart, de einddatum van de winterperiode.

3.2.4 Gewaarborgde levering

De OCMW's kunnen, na een sociaal onderzoek, een gewaarborgde levering tegen het sociaal tarief voor een (hernieuwbare) periode van twaalf maanden opleggen aan de noodleverancier. De maatregel is van toepassing op huishoudens die geen commercieel contract hebben of die schulden hebben bij ten minste twee leveranciers.

SIBELGA kan weigeren om de levering te verzekeren indien het huishouden een schuld heeft van € 300 of meer bij haar en er voor deze schuld geen enkel aflossingsplan werd gesloten.

Deze nieuwe maatregel is niet bedoeld om het statuut van beschermd klant te vervangen, maar wel om een antwoord te bieden op de meest kritieke situaties, namelijk het ontbreken van de mogelijkheid om een commercieel contract te sluiten als gevolg van schulden bij verschillende leveranciers.

3.2.5 Evolutie van het aantal begunstigden met een statuut van 'beschermd klant' en winterklant

In haar programma van 2024 vermeldt SIBELGA dat het aantal beschermde en winterklanten 10.124 huishoudens voor elektriciteit en gas bedroeg tegenover 4.412 op het einde van 2021, wat overeenstemt met een stijging van bijna 230 %. Deze stijging is vooral het resultaat van de invoering van de automatisering van het statuut voor huishoudens met schulden die

het federale sociale tarief genieten.⁴ Merk op dat deze maatregel in december 2022 volledig operationeel was.

In mei 2023 telden we overigens 6.902 beschermde en winterhuishoudens voor elektriciteit en 4.925 voor gas.

Deze aanzienlijke stijging van het aantal beschermde huishoudens is opportuun. Toch blijft dit een te verwaarlozen aantal wanneer men weet dat 27,4% van de Brusselse gezinnen in energiearmoede (alle mogelijke vormen samen) leven.⁵

Hoewel deze twee soorten klanten door de netbeheerder tegen het sociale tarief worden bevoorrad, wordt het statuut van beschermde klant zoals eerder vermeld verworven volgens toekenningsvoorwaarden en **wordt het op verzoek van de klant toegekend**, in tegenstelling tot het statuut van winterklant, dat een **automatische bescherming** zonder voorafgaande toekenningsvoorwaarde is.

Zelfs al stijgt het aantal beschermde huishoudens, blijft het aantal begunstigden van dit statuut laag ten opzichte van de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wat de vermelde verklaringen betreft voor deze beperkte aantrekkingskracht van de gewestelijke bescherming, zette BRUGEL in zijn recentste jaarverslagen op een gedetailleerde manier de oorzaken uiteen die inherent zijn aan de beperkte toe-eigening van deze bescherming door de klant:

- ontbreken van automatische toekenning voor alle klanten, waardoor deze bescherming moeilijk begrijpelijk is voor de Brusselse klanten;
- de OCMW's, die een hoofdrol spelen bij de toekenning van het statuut van beschermde klant, vinden dan weer in sommige gevallen dat de mechanismen voor het opzetten en opvolgen van deze bescherming te omslachtig zijn en keren zich ervan af. Overigens zagen de OCMW's naar aanleiding van de energieprijzen crisis de federale ondersteuningsfondsen met betrekking tot energie aanzienlijk stijgen, wat een directe invloed had op het bedrag van de onbetaalde facturen van het huishouden.

Overigens en paradoxaal genoeg **stelde de gewestelijke bescherming voor het jaar 2022 dankzij de toepassing van het sociaal tarief de mediane consument in Brussel in staat om gemiddeld € 3.409/jaar te besparen voor beide energievormen ten opzichte van de gemiddelde marktprijs, hetzij € 284/maand.**

Voor 2024 voorziet SIBELGA 9.040 beschermde klanten te bevoorraden met elektriciteit en 6.592 met gas. Wat de **winterklanten** betreft, hanteerde SIBELGA de budgettaire veronderstelling om gemiddeld 237 klanten met elektriciteit en 158 met gas te bevoorraden. Wat neerkomt op een gestabiliseerde toestand ten opzichte van de prognoses voor 2023.

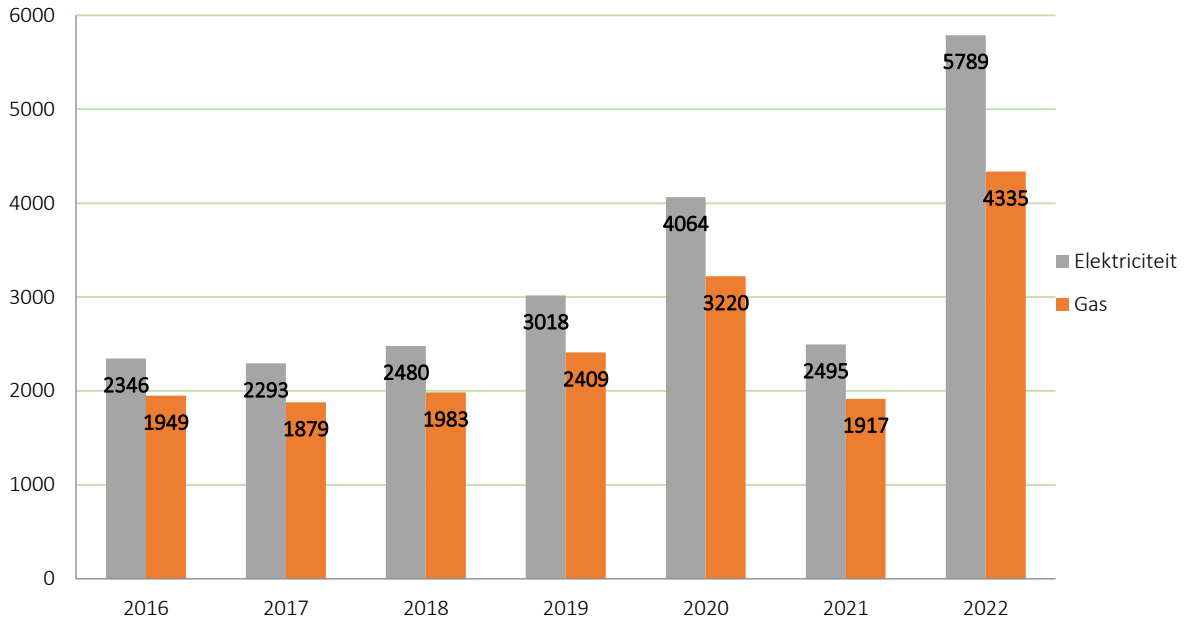
Merk op dat een van de objectieve parameters wijst op een stabilisatie van het aantal beschermde klanten, nl. het einde van het federaal sociaal tarief aan de BVT's. Deze

⁴ In 2022 genoot 27 % van de huishoudens in het Brussels Gewest het federaal sociaal tarief.

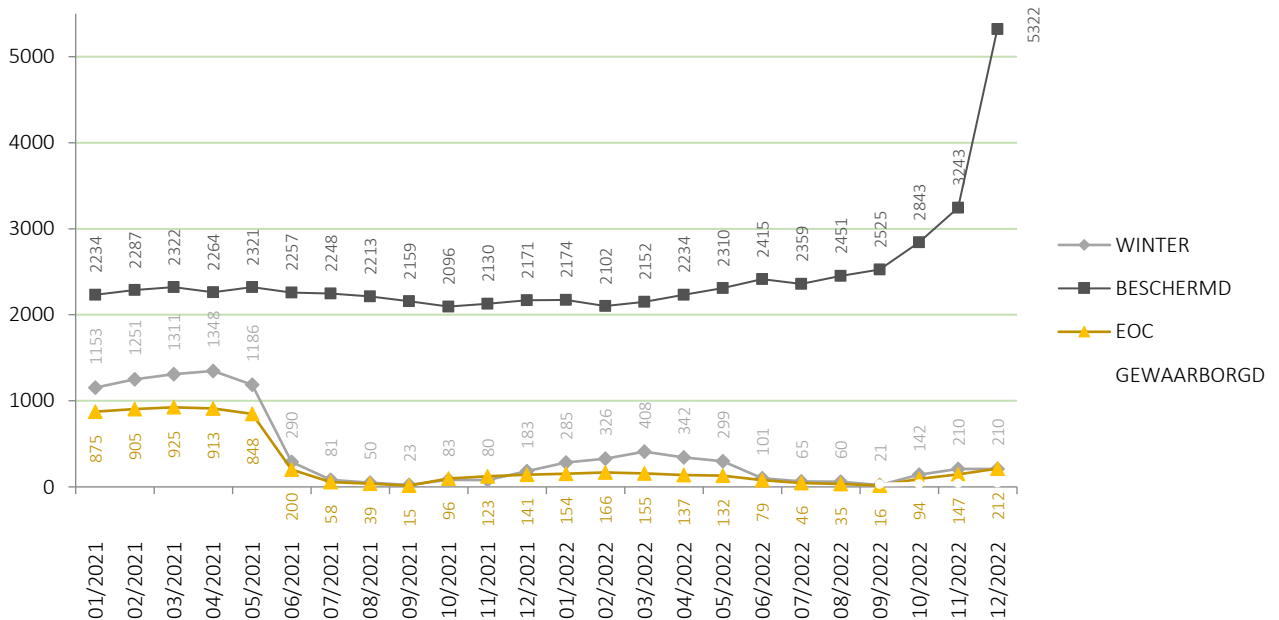
⁵ Barometer van de Koning Boudewijnstichting 2023

maatregel, die op 01/07/2023 werd ingevoerd en 14% van de huishoudens treft, belet die klanten met schulden de facto om automatisch te worden beschermd.

Figuur 1: Evolutie van het aantal beschermde en winterklanten voor de periode 2016-2022

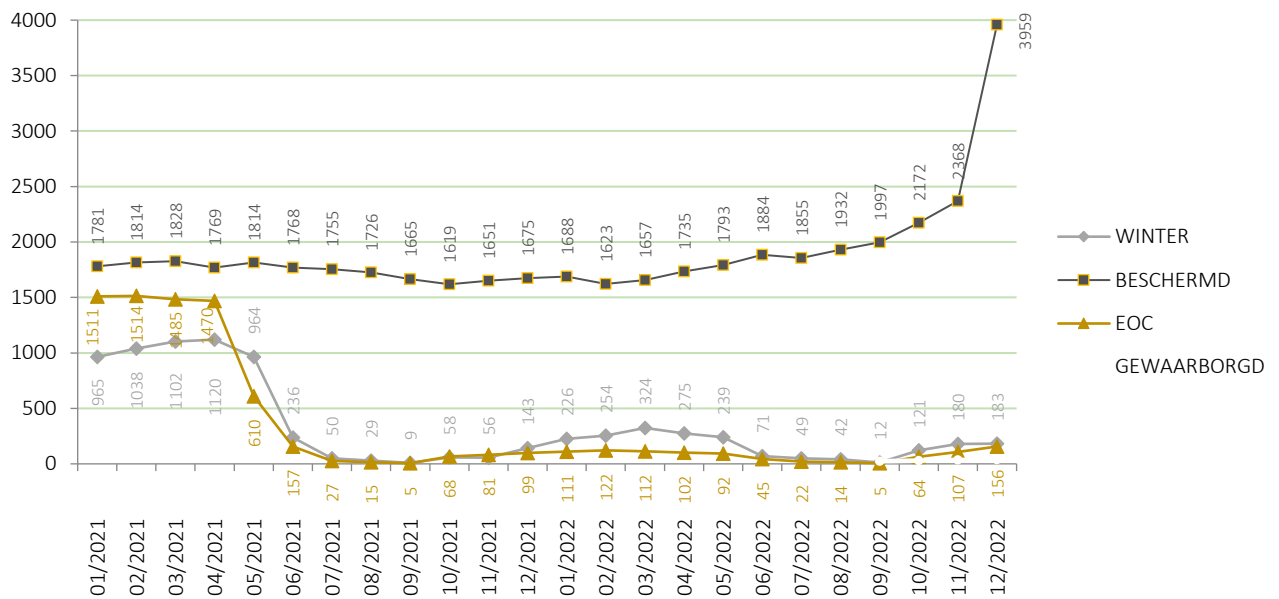

Figuur 2: Maandelijkse evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor elektriciteit - januari 2021 tot december 2022

Bron: SIBELGA

Figuur 3: Maandelijkse evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor gas - januari 2021 tot december 2022

Bron: SIBELGA

3.2.6 Winterklanten

3.2.6.1 Analyse van de werklust en het budget

We herinneren eraan dat SIBELGA sinds 1 januari 2007 voor het beheer van beschermde klanten een callcenter, een onthaalbureau en een 'backoffice' heeft ingericht en informatie op haar website heeft gepubliceerd die online kan worden geraadpleegd.

Bovendien heeft SIBELGA sinds 2021 een specifieke procedure ingevoerd voor de huishoudens die zij nog bevoorraadt op het einde van de winterperiode. Met die klanten zal persoonlijk telefonisch contact worden opgenomen om hen te wijzen op de gevolgen van het niet sluiten van een contract bij een commerciële leverancier, en op de mogelijkheid dat het OCMW van hun gemeente de zaak opvolgt. Deze maatregel kan een groot aantal afsluitingen voorkomen.

Voor 2024 voorziet SIBELGA het volgende budget voor het beheer van de dienstverlening aan beschermde klanten en winterklanten:

Tabel 2: Budget voor het beheer van de dienstverlening aan beschermde klanten en winterklanten

CliPro E	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023
Personeel	586.881	691.125	742.754	7 %
Directe werkingskosten	167.569	223.212	256.802	15 %
Indirecte werkingskosten	456.059	547.207	588.423	8 %
ODO-projecten CliPro	152.100	117.374	56.160	- 52 %
Totaal	1.362.609	1.578.918	1.644.140	4 %

CliPro G	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023
Personeel	316.013	372.144	399.945	7 %
Directe werkingskosten	90.230	120.191	138.278	15 %
Indirecte werkingskosten	245.570	294.650	316.843	8 %
ODO-projecten CliPro	81.900	63.202	30.240	- 52 %
Totaal	733.713	850.187	885.306	4 %

Bron: SIBELGA

Zoals de vorige jaren reeds werd vermeld, kan het gevaarlijk zijn om te voorspellen hoeveel beschermde en winterklanten door SIBELGA zullen worden bevoorrad.

Toch zouden deze aantallen zonder nieuwe maatregelen die een invloed hebben op het aantal beschermde huishoudens, zich moeten stabiliseren of zelfs teruglopen.

Overigens kan het, wat de categorie in verband met de gewaarborgde levering betreft, voor SIBELGA moeilijk zijn om het aantal huishoudens te evalueren die in 2024 van deze maatregel zullen kunnen gebruikmaken, aangezien deze maatregel nog maar een jaar operationeel is.

Overigens verliep de invoering van deze maatregel door de OCMW's vrij langzaam. In 2024 is voor deze categorie een volume voorzien: 158 EAN elektriciteit en 140 gas.

3.2.6.2 Kosten van de dienstverlening

Met betrekking tot het ingezette personeel is voor 2024 een globaal personeelsbestand van 11,52 VTE's voorzien tegenover 10,72 VTE's in 2023. Merk op dat 7,74 VTE's - tegenover 6,74 in 2023 - zijn toegewezen aan taken die verband houden met een overstap van facturering en invordering. De andere VTE's zijn medewerkers van het callcenter en de omkadering van de beschermde klanten.

De rechtstreekse werkingskosten worden verklaard door de postkosten in verband met het aantal nieuwe contracten met beschermde klanten en met winterklanten.

Wat de andere opdrachten en meer bepaald de kosten van het project in verband met het beheer van de beschermde klanten betreft, gaat dit om:

- De industrialisatie van de automatische overstap van de beschermde klanten via het gebruik van een marktscenario
- De aanpassing van ons programma voor het beheer van de beschermde klanten waarmee wordt ingespeeld op de evoluties van de werking van de markt in het kader van de energietransitie (verwerking van de gegevens van de slimme meters).
- De ontwikkeling van een functionaliteit waarmee facturen per e-mail worden verzonden in een poging om te beantwoorden aan de groeiende vraag van de klanten.

3.2.7 Levering van elektriciteit en gas aan beschermde en winterklanten

De schattingen van het energieverbruik door SIBELGA gemaakt, zijn enerzijds gebaseerd op een gemiddeld aantal beschermde klanten van 9.198 voor elektriciteit en enerzijds op een 'commodity' aankoop prijs die gestegen is tot € 244,20/MWh, terwijl deze prijs in 2023 € 241,70/MWh bedroeg - wat neerkomt op een stabilisatie van de prijs.

Wat het gas betreft, bedraagt de geschatte aankoopprijs (zie verder) € 88,96/MWh in 2024 tegenover € 58,52/MWh in 2023, wat overeenstemt met een stijging van meer dan 52 %, terwijl de prijs tussen 2022 en 2023 al met meer dan 50 % was gestegen.

De combinatie van een sterk stijgende prijs en een aantal beschermde klanten dat ook stijgt, levert een totaalbudget voor de aankoop van gas van € 6.946.330 op in 2024 tegenover € 2.685.080 in 2023. Dit budget bedroeg € 934.086 in 2022 en € 1.091.884 in 2021.

Nog steeds wat gas betreft, bedraagt de gemiddelde factureringsprijs in verband met het sociaal tarief € 44,62/MWh tegenover € 29,72/MWh in 2023. Voor 2024 wordt de totale factureringsprijs voor klanten die door SIBELGA met gas worden bevoorrad, € 3.635.660 tegenover € 1.422.690 in 2023.

Merk op dat de bijdragen op energie krachtens de ordonnantie van 2018 ten laste zijn van de noodleverancier. Die bedragen zijn respectievelijk € 392.983 voor de beschermde en de winterklanten voor elektriciteit en € 319.149. voor gas.

Het bedrag van de toeslagen die worden toegepast op het transporttarief, verschilt eveneens van jaar tot jaar. Vooral dan voor de federale bijdrage.

Tot slot, wat de distributietarieven betreft (SIBELGA), wijzen we erop dat de wegenisretributie (die in de prijs is opgenomen) elk jaar wordt geïndexeerd.

Tabel 3: Kosten van de levering van elektriciteit aan de beschermde en de winterklanten – vergelijking van 2022 tot 2024

CliPro E.	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023	
Gemiddeld aantal beschermde klanten en gewaarborgde levering	2.323	5.233	9.198	76 %	
Gemiddeld aantal winterklanten	350	242	237	- 2 %	
Geschatte aankoopprijs (€/MWh)		189,83	241,70	244,20	1 %
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de beschermde klanten		1.304.027	3.558.739	6.121.229	72 %
Energiebijdrage beschermde klanten		13.231	228.599	392.983	72 %
Prijs van de facturatie aan de beschermde klanten (€/MWh)		172,540	245,80	233,19	- 5 %
Facturatie aan de beschermde klanten		1.185.264	3.619.036	5.845.060	62 %
Tenlasteneming door het federaal fonds		- 240.561	- 1.788.321	- 175.564	- 90 %
Tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen		136.661	617.102	1.389.648	125 %
Totaal		28.095	- 1.002.918	1.883.236	- 288 %

Tabel 4 : Kosten van de levering van gas aan de beschermde en de winterklanten – vergelijking van 2022 tot 2024

CliPro G.	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023
Gemiddeld aantal beschermde klanten en gewaarborgde levering	1.806	3.399	6.732	98 %
Gemiddeld aantal winterklanten	263	177	186	5 %
Geschatte aankoopprijs (€/MWh)	38,31	58,52	88,96	52 %
Aankoop van aardgas voor het verbruik van de beschermde klanten	1.046.988	2.801.134	7.248.000	159 %
Energiebijdrage beschermde klanten	27.268	73.614	319.149	334 %
Prijs van de facturatie aan de beschermde klanten (€/MWh)	19,91	29,72	44,62	50 %
Facturatie aan de beschermde klanten	544.099	1.422.690	3.635.660	156 %
% CliPro onder TSF	85 %	78 %	39 %	
Tenlasteneming door het federaal fonds	- 707.108	- 3.744.989	- 446.316	- 88 %
Tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen	62.735	242.591	864.369	256 %
Totaal	- 114.216	- 2.050.340	4.349.542	- 312 %

Bron: SIBELGA

Voor het programma van 2024 - en dit in tegenstelling tot de voorgaande jaren, toen SIBELGA de prijzen berekende op basis van een 'geklikte' prijs⁶ - is de aankoopprijs van de energie een schatting op basis van de gemiddelde prijs van de afgelopen maanden. Die schatting is afkomstig van het feit dat de offerteaanvraag voor de levering van energie op het moment van de opstelling van dit programma nog altijd aan de gang was. Deze geschatte aankooprijzen zouden kunnen leiden tot een stijging van de prijzen met 1 % voor elektriciteit en een **stijging met 52 % voor gas**. Aan de 'commodity'-prijs worden de transport- en de distributiekosten en de diverse taksen en toeslagen toegevoegd.

Bij gebrek aan duidelijke en nauwkeurige informatie van SIBELGA over de tariefformule die leidde tot de aankoopprijs van € 88,96/MWh, heeft BRUGEL een all-in prijs bij benadering berekend.

Als we vertrekken van de prijs voor het jaar 2024 die in augustus van dit jaar bekend was, kan men een prijs van € 52,69/MWh voor de molecule nemen en indien men rekening houdt met de transportkosten/distributiekosten/taksen/btw van 40 %, krijgen we € 52,69/60 % = € 87,82/MWh all-in prijs voor het jaar 2024, wat in dezelfde lijn ligt als de € 88/MWh die door SIBELGA wordt aangekondigd.

We stellen ook een **'volume-effect'** vast, dat het gevolg is van het gemiddelde aantal beschermde klanten dat is toegenomen ten opzichte van 2023 (met 72,3 % voor elektriciteit en 93,4 % voor gas), wat wordt gecompenseerd door een dalend gemiddeld verbruik van elektriciteit (2.650 kWh in 2024 tegenover 2.750 kWh in 2023) en van gas (11.600 kWh in 2024 tegenover 13.500 kWh in 2023).

Globaal gezien kan de stijging **van de aankoopkosten voor energie** voor elektriciteit (72 %) vooral worden verklaard door het 'volume-effect' tussen beide jaren, terwijl de evolutie

voor gas (159 %) niet alleen aan het 'volume-effect', maar ook aan het element 'prijs' is toe te schrijven.

Wat de post in verband met '**de interventie van het federaal fonds** ten gunste van beschermde particuliere klanten' betreft, kan SIBELGA hiermee het prijsverschil tussen haar aankoopprijs van energie (en andere netwerktarieven, taksen en toeslagen) en de voor de beschermde klanten opgelegde verkoopprijs (hetzij het SST) opvangen. Om deze compensatie te kunnen berekenen, legt de CREG een zogenaamd 'referentietarief' vast. In 2021 herzag de CREG deze laatste parameter, waardoor het referentietarief voortaan beter de energieprijzen op korte termijn weerspiegelt. Het verschil (bekend als de 'CREG-delta') tussen dit referentietarief en het SST neemt dus toe, waardoor het federaal fonds een groter deel voor zijn rekening neemt.

Merk op dat deze interventie alleen betrekking heeft op de **beschermde klanten als begunstigden van het SST** in de betekenis van de federale wetgeving (en niet alle beschermde klanten in de betekenis van de Brusselse ordonnanties). Deze vertegenwoordigen, op basis van de recentste cijfers, ongeveer 39 % van het totale aantal beschermde klanten in Brussel tegenover 78 %. Dit verschil vloeit voort uit de stopzetting van het federale sociale tarief voor de BVT's op 1 juli 2023.

Wat de tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen betreft, verwacht SIBELGA een aanzienlijke evolutie van de bedragen. Dit wordt enerzijds verklaard door de stijging van de te factureren bedragen in 2024 en anderzijds door het percentage tegenboekingen waarmee rekening wordt gehouden, dat gebaseerd is op de historiek van de drie afgelopen volledige jaren en dat in die periode een constante stijging vertoonde.

In totaal worden, wanneer alle elementen samen worden genomen, voorzien voor het deel aankoop en verkoop van energie, kosten ten laste van de ODV's van een bedrag van € 1.883.236 voor elektriciteit en € 4.349.542 voor gas. Daar komen dan nog de beheerkosten bij voor een bedrag van € 1.644.140 voor elektriciteit en € 885.306 voor gas.

Zowel de toename van het aantal klanten die worden bevoorrad door SIBELGA als de evolutie in het energieaankoopbeleid van SIBELGA leidt zeker tot bedragen ten laste van de openbare dienstverplichtingen, die dus worden doorberekend op de sterk gestegen facturen van de Brusselse consumenten. BRUGEL zal deze evolutie evenals het sourcingbeleid van SIBELGA de komende jaren aandachtig blijven volgen.

3.3 Technische prestaties elektriciteit (plaatsing en verwijdering van begrenzers en afsluitingen)

In het kader van haar openbardienstverplichtingen is SIBELGA belast met de plaatsing en de verwijdering van vermogensbegrenzers en de technische operaties voor het afsluiten van meters na een beslissing van de vrederechter.

Indien we de evolutie bekijken van het aantal begrenzers die sinds 2016 zijn geplaatst, stellen we het volgende vast:

- op 31/12/2018: 27.628, wat overeenstemt met een aantal dat ongeveer gelijk is aan dat van 2017;

- op 31/12/2019: 27.370, wat overeenstemt met een aantal dat ongeveer gelijk is aan dat van 2018;
- op 31/12/2020: 27.106, wat overeenstemt met een aantal dat ongeveer gelijk is aan dat van 2019;
- op 31/12/2021: 19.858, hetzij een daling met 27 % ten opzichte van 2020;
- op 31/12/2022 waren er nog 7.942 geplaatste begrenzers.

Deze sterke daling wordt verklaard door de wijzigingen in de ordonnanties van maart 2022, die voorzien in het einde van het systeem voor de plaatsing van vermogensbegrenzers, ongeacht het type klant. Er is een maximumtermijn van drie jaar gepland om alle vermogensbegrenzers weg te halen.

In 2023 heeft SIBELGA aanzienlijke middelen besteed aan deze activiteit **Voor 2024 wordt verwacht dat de laatste 1.278 begrenzers zullen worden verwijderd.**

De nieuwe procedure (IUA):⁷ SIBELGA zet interne medewerkers van de klantendienst in (2,80 VTE's) om de huishoudens waarvoor de leveranciers een IUA-aanvraag hebben ingediend, op te bellen.

Tabel 5: Budget 'vermogensbegrenzer' van 2022 tot 2024

Vermogensbegrenzer	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024- 2023
Personeel	719.759	786.152	378.354	- 52 %
Onderaanneming	779.720	343.754	90.124	- 74 %
Materieel	16.667	16.667	16.667	0 %
Directe werkingskosten	64.469	38.564	38.168	- 1 %
Indirecte werkingskosten	815.757	739.026	344.885	- 53 %
Totaal	2.396.372	1.924.162	868.198	- 55 %

Bron: SIBELGA

⁷ De IUA (Initiate Update Access) zijn verzoeken om een begrenzer in MIG6 te installeren/verwijderen, één enkele module met twee labels (activeren of verwijderen). In het licht van de nieuwe ordonnantie is er bij een activeringsaanvraag geen sprake meer van de installatie van een begrenzer. Binnen 10 dagen belt Sibelga de betrokken klant op om hem de verschillende mogelijkheden tot regularisatie en zijn rechten (bv. naar het OCMW stappen) uit te leggen. Na het gesprek met de klant wordt de actie van SIBELGA uitgevoerd.

3.4 Afsluiting van het gasbevoorradingpunt ten gevolge van een gerechtelijke uitspraak en 'End of contract'

3.4.1 Afsluiting na een beslissing van het vreedegerecht ('cut off')

Net als voor elektriciteit bepaalt de Brusselse wetgeving dat een verbreking van een leveringscontract ingevolge een beslissing van het vreedegerecht die leidt tot een onderbreking van de gastoevoer, niet mag worden uitgevoerd in de periode van 1 oktober tot 31 maart (winterperiode).

De gebudgetteerde kosten voor deze opdracht daalden in 2024 wegens een lagere schatting dan in 2023 en de door SIBELGA geleverde inspanningen om die activiteit te optimaliseren (betere planning).

Voor 2024 werden de volgende kosten toegewezen voor deze activiteit:

Tabel 6: 'Cut off'-budget van 2022 tot 2024

Cut off	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023
Personeel	18.161	21.696	9.933	- 54 %
Directe werkingskosten	36.007	45.396	33.131	- 27 %
Indirecte werkingskosten	24.256	29.004	16.680	- 42 %
Totaal	78.423	96.096	59.745	- 38 %

3.4.2 'End of contract' (EoC)

Wat de 'End of contract'-zaken betreft, herinneren we eraan dat BRUGEL in zijn vorige advies had vermeld dat de tenlasteneming van die kosten moest worden opgenomen in de openbaredienstverplichtingen en dat de niet-facturatie van die kosten voor afsluitingen moest worden veralgemeend, ongeacht de werkelijke einddatum van het contract. Op basis van wat in de loop van 2023 was gerealiseerd, schat SIBELGA het aantal particuliere EoC's op 2.000 (1.000 voor elektriciteit en 1.000 voor gas) voor het programma van 2024.

De door SIBELGA geschatte kosten voor deze opdrachten zijn:

Tabel 7: Budget 'End of Contract' van 2022 tot 2024 (E) en (G)

End of Contract Residentieel E	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023
Personeel	80.195	90.379	91.707	1 %
Directe werkingskosten	45.115	47.432	27.820	- 41 %

Indirecte werkingskosten	80.267	87.399	81.133	- 7 %
Totaal	205.577	225.211	200.660	- 11 %

End of Contract Residentieel G	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023
Personeel	45.853	51.914	55.045	6 %
Directe werkingskosten	34.782	36.804	27.783	- 25 %
Indirecte werkingskosten	48.680	53.140	52.691	- 1 %
Totaal	129.315	141.858	135.520	- 4 %

4 Opgvolgingsdienst relatie met de consument

Artikel 25^{quattuordecies}, § 4 van de elektriciteitsordonnantie bepaalt dat SIBELGA, in het kader van haar openbardienstverplichtingen en -verplichtingen als netbeheerder, het publiek een efficiënte dienst voor de behandeling van klachten moet aanbieden via eenvoudige, transparante en gratis procedures.

In haar advies MSP 2024 beschrijft SIBELGA op een gedetailleerde manier de interne werking van de dienst klachtenbeheer, niet alleen met betrekking tot de opdrachten die de dienst kreeg toegewezen, maar ook tot het gedecentraliseerde beheer van de klachten via de SPOC.

SIBELGA zet uiteen dat de monitoring van de klachten fluctueert zodra klachten van een nieuwe soort kunnen verschijnen, zoals het geval is voor de klachten in verband met de laadpalen. BRUGEL vindt de actualisering van het klachtenregister een goede zaak, maar zou willen weten vanaf hoeveel klachten een nieuwe categorie wordt ingevoerd.

SIBELGA stelt een stijging van de aanvragen tot schadevergoeding vast sinds 2021 - een evolutie die verband zou kunnen houden met de reclame rond dit stelsel, het gemak waarmee een aanvraag tot schadevergoeding kan worden ingediend via het onlineformulier en het bestaan van een dynamische link die de bezoeker naar het formulier doorverwijst in het geval van een storing van meer dan 6 opeenvolgende uren. Hoewel BRUGEL een toename van het aantal klachten kan vaststellen, dienen slechts weinig DNG's die het slachtoffer zijn van een onderbreking *in fine* een aanvraag tot schadevergoeding bij SIBELGA in. BRUGEL zou een zicht willen krijgen op de eventuele verbeteringen die SIBELGA zou willen invoeren om de kennis van de DNG's over het systeem van de schadevergoedingen nog te verbeteren.

SIBELGA verduidelijkt dat het team uit 3,55 VTE's zal bestaan (0,55 VTE kaderlid, 1,38 VTE medewerker volgens tariefbarema A en 1,63 VTE medewerker volgens tariefbarema B),

tegenover 3,71 VTE's in het programma van 2023. Er is dus sprake van een lichte daling van het aantal medewerkers. BRUGEL zou willen weten wat de reden daarvan is; of deze evolutie verband houdt met een interne wil van SIBELGA of daarentegen verband houdt met externe gebeurtenissen ten opzichte van SIBELGA.

SIBELGA legt de volgende gegevens voor elektriciteit en voor gas voor:

Tabel 8: Budget 'klachten' van 2022 tot 2024

Klachten E.	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023
Personeel	231.173	264.566	262.982	- 1 %
Directe werkingskosten	5.258	265	263	- 1 %
Indirecte werkingskosten ⁸	139.245	184.490	176.534	- 4 %
Totaal	375.676	449.321	439.779	- 2 %

BRUGEL is van mening dat, gezien de verstrekte gegevens, de kosten die worden toegewezen aan het personeel van de dienst, redelijk lijken en juist de inspanningen toe die deze dienst levert om preventieve en corrigerende maatregelen te nemen.

Niettemin communiceert SIBELGA ook nu weer niet, hoewel BRUGEL in 2022 en 2023 informatie had gevraagd over de kosten in verband met de IT-beheertool van deze dienst en gedetailleerde informatie over de indirecte werkingskosten.

Aan de hand van het voorgaande wijst BRUGEL op de noodzaak om in het volgende verslag meer gedetailleerde informatie te verschaffen over de volgende punten:

- de werking in verband met het aanmaken van nieuwe categorieën klachten;
- de verbeteringen die SIBELGA jaar na jaar zou willen doorvoeren om de kennis van de DNG's over het bestaan van het stelsel van schadevergoedingen te verbeteren;
- de reden waarom het personeelsbestand wordt afgebouwd wanneer dat gebeurt;
- de loonkosten van de dienst;
- de kosten in verband met de IT-beheertool van de dienst en de gedetailleerde gegevens over de indirecte werkingskosten.

Ten slotte geeft SIBELGA aan dat ze een gepast antwoord wil bieden op elke aanvraag. Toch stelt BRUGEL vast dat bepaalde beslissingen niet op een gepaste manier worden gemotiveerd. BRUGEL wil weten welke inspanningen SIBELGA zal leveren om de motivering van de beslissingen te verbeteren. BRUGEL wijst daarna opnieuw op de noodzaak voor SIBELGA om verbeteringen door te voeren op het vlak van de kwaliteit van haar dienstverlening en om aan BRUGEL te preciseren welke stappen jaar na jaar zullen worden gezet om een meer gepaste motivering in feiten en in recht te geven.

5 Bevoorrading van beurzen en festiviteiten

Art. 24 bis 8° van de elektriciteitsordonnantie bepaalt dat bij afname van elektriciteit van het distributienet, het leveren van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de weg volgens de technische en financiële voorwaarden bepaald bij of krachtens het technisch reglement van het net deel uitmaakt van de openbardienstverplichtingen ten laste van SIBELGA.

SIBELGA moet ervoor zorgen dat de kosten van de activiteit betreffende de bevoorrading van kermissen en festiviteiten (KeFe) geen impact hebben, m.a.w. dat de ontvangsten de uitgaven volledig dekken. In elk programma specificeert SIBELGA het volgende: "hoewel het aanvankelijk de bedoeling was dat de financiële voorwaarden van toepassing op de aansluiting, het administratieve beheer en de verbruikte energie⁹ het zouden toelaten dat de bij deze activiteit gegenereerde inkomsten alle kosten dekken, moeten we vaststellen dat een dergelijk evenwicht niet kan worden gerealiseerd in de praktijk en dat een onderlinge verdeling op basis van een hogere kWh plaatsvindt."

BRUGEL had aan SIBELGA gevraagd om de financiële voorwaarden voor deze activiteit te herzien en de onderlinge verdeling via de periodieke tarieven te beperken en dit evenwicht te proberen na te streven.

De laatste wijziging van de ordonnantie heeft de door BRUGEL in zijn adviezen¹⁰ gevraagde rechtszekerheid geboden om een deel van de kosten van deze activiteit te mutualiseren. Daarom wordt het volgende voorzien: *'Desgevallend wordt het verschil tussen de kosten die verband houden met deze opdracht en de facturatie gedragen door de begroting voor uitvoering van de openbardienstverplichtingen'*.

Het budget voor 2024 omvat dan ook met betrekking tot de facturatie de tarieven van de werken die werden ¹¹ 'bevroren' op het niveau van 2019 en de maximumprijs Q3 2023 voor de verkoop van energie. De nieuwe standaardtarieven zijn gebruikt voor de interne VTE's.

De sterke stijging van de facturatiepost, die het meest weegt op het totale FoFe-budget, is toe te schrijven aan een rekenfout in het programma voor 2023 ten gevolge van het gebruik van een verkeerd energiereferentietarief voor de berekening van het deel dat aan de ODO werd toegewezen. Anderzijds wordt de toename van de uitgaven voor materiaal met € 10.678 verklaard door de toename van de opdrachtkosten in 2024.

Tabel 9: Evolutie van het geprogrammeerde budget van 2002 tot 2024

FoFe	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023
Personeel	221.393	275.587	275.663	0 %

⁹ Goedgekeurd door BRUGEL

¹⁰ Cf. Advies 2020 | 120-314 en Advies 2021 | 1207-337 over de programma's voor de openbare dienstopdrachten van Sibelga, respectievelijk voor 2021 en 2022.

¹¹ Cf. op de website van www.sibelga.be het tariefrooster 2019 (niet-periodieke tarieven/technische diensten/kermissen en festiviteiten) goedgekeurd door Brugel.

Materieel	44.514	38.339	49.017	28 %
Directe werkingskosten	5.634	4.852	3.911	- 19 %
Indirecte werkingskosten	325.469	399.187	392.998	- 2 %
Facturatie	- 417.295	- 633.638	- 311.961	51 %
Totaal	179.714	84.327	409.629	386 %

Bron: SIBELGA

6 Openbare verlichting van de gemeentewegen

Artikel 24bis van de elektriciteitsordonnantie vermeldt dat het programma van de ODO's voor het jaar 2024 van de DNB een specifiek hoofdstuk moet bevatten met de titel 'Verbetering van de energieprestaties van de openbare verlichting', waarin meer bepaald de volgende elementen zijn opgenomen:

- Het energiekadaster van de straatverlichting beheerd door de distributienetbeheerder;
- Een weergave van de verbruiksevolutie in de laatste vijf jaar;
- Het investeringsprogramma;
- Een weergave van de mogelijke technologische en beheerskeuzen;
- De bevoorradingsbronnen;
- Een prognose van de verbruiksevolutie voor de komende vijf jaar;
- een beschrijving van het aantal en van de frequentie van de pannes, van de gebreken en de interventietermijnen van de distributienetbeheerder, alsook van de door de distributienetbeheerder genomen maatregelen om een snel herstel van de installaties te verzekeren.

SIBELGA behandelt deze elementen in haar programma, waarbij zij erop toeziet dat deze opdracht wordt uitgevoerd met inachtneming van een evenwicht tussen de kwaliteit van de dienstverlening, de verwezenlijking van de doelstellingen inzake verbetering van de energie-efficiëntie en de verbruikswinst en de beheersing van de kosten.

Dit hoofdstuk bevat de belangrijkste opmerkingen van BRUGEL over het door SIBELGA voorgestelde programma.

6.1 Canvas van het voorgestelde programma

De activiteit in verband met het beheer van de gemeentelijke openbare verplichting is vanuit budgettair oogpunt de belangrijkste ODO van de DNB. Rekening houdend met het belang van deze ODO (zowel op technologisch als op budgettair vlak) had BRUGEL voorgesteld in zijn [Advies nr. 296](#)¹² dat in 2020 werd gepubliceerd over het voorstel van wijziging van de elektriciteits- en de gasordonnantie, dat deze ODO het voorwerp zou uitmaken van een echt meerjarig investerings- en exploitatieplan. Het canvas van het programma is sindsdien geëvolueerd en in overeenstemming met de ordonnantie die in april 2022 werd goedgekeurd, stelt SIBELGA een projectie voor 3 jaar van zijn budget voor de openbare verlichting voor en integreert in haar programma voor 2024 globaal genomen de wijzigingen die aan de ordonnantie werden aangebracht.

¹² Advies dat op de website van BRUGEL werd gepubliceerd:
<https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-296-WIJZIGING-ordonnantie-ELEKTRICITEIT-GAS-CLEAN-ENERGY.pdf>

6.2 Budgettaire opvolging

De onderstaande tabel toont de evolutie van de (geprogrammeerde en gerealiseerde) budgetten met betrekking tot het beheer van de openbare verlichting sinds 2021.

Om die opdracht uit te voeren, stelt SIBELGA voor het jaar 2024 een budget van € 37.985.678 voor, wat - 3,3 % lager ligt dan het budget van het programma voor 2023. Zoals elk jaar is de activiteit 'Constructie van de openbare verlichting'¹³ financieel gezien de belangrijkste activiteit.

Tabel 10: Budget openbare verlichting

	Programma 2021	Gerealiseerd 2021	Programma 2022	Gerealiseerd 2022	Programma 2023	Programma 2024	Programma 2025	Programma 2026
Openbare verlichting (totaal)	34.067.768	26.841.287	35.018.794	40.770.131	39.298.332	37.985.678	38.032.299	37.942.128
Constructie van de openbare verlichting	18.849.292	12.995.460	19.563.838	14.885.383	18.291.099	19.811.236	20.522.569	20.823.763
Onderhoud van de openbare verlichting	6.334.878	6.770.910	6.255.034	6.152.404	6.666.323	5.954.533	5.905.846	6.094.762
Energielevering voor de openbare verlichting	6.691.616	6.579.487	6.599.921	15.589.761	13.010.134	12.219.910	11.608.885	11.028.603
Ontwikkeling OV beheertool (OV project)	2.192.000	495.430	2.600.000	1.380.861	1.330.776	0	0	0
Vershil	Realiteit versus programma	- 21,21 %	Realiteit versus programma	+ 16,42 %				

Uit de voorgelegde informatie blijkt ook dat de door SIBELGA voorgestelde budgetten om die opdracht uit te voeren, de afgelopen jaren aanzienlijk zijn gestegen tot net onder veertig miljoen euro sinds vorig jaar.

Hoewel deze stijging globaal genomen kan worden verklaard door de stijging van de kosten van de ondernemers en de kosten van het materiaal, maar ook door de integratie van de IT-projecten sinds het programma voor 2020¹⁴, moeten we eraan toevoegen dat het budget in 2023 een uitzonderlijke stijging heeft laten zien, die voornamelijk toe te schrijven was aan

¹³ Deze activiteit bestaat uit het plaatsen van nieuwe verlichtingspalen, de renovatie ervan, het uitvoeren van tests ...

¹⁴ De tariefmethodologieën 2020-2024 voorzien in de integratie van alle ODV-projecten in het programma voor de openbare dienststopdrachten, ook al worden deze gefinancierd door de tariefsaldi (bv. IT-ontwikkeling voor de openbare verlichting enz.). Tot nu toe waren deze kosten niet opgenomen in het programma.

de verdubbeling van de kosten voor de energielevering voor de OV. Deze is inderdaad sterk gestegen door een nieuwe energieaankoopstrategie van SIBELGA op basis van de spotprijzen voor de jaren 2022 en 2023 - een strategie die als riskant en weinig voorzichtig werd bestempeld door BRUGEL in zijn beslissing na de ex post controle voor 2022¹⁵, in zijn beslissing over het specifieke tariefvoorstel 'elektriciteit' van 2024¹⁶ en in zijn advies over het uitvoeringsverslag van de ODO's van 2022¹⁷. In dit laatste stelde BRUGEL meer bepaald aan de overheid voor om te beoordelen of de kosten van deze riskante governance door de eindklanten moest worden gedragen.

SIBELGA had in het kader van de ex post controle van 2022 verklaard dat de beslissing over een aankoopprijs met spotprijzen in 2019 was genomen en dat het toen onmogelijk was om de economische context van het jaar 2022 te voorspellen en '**dat het vanzelf spreekt dat de opdracht 2024-2025 voor de openbare verlichting opnieuw op termijnprijzen zal worden gebaseerd**'. De geplande programma's voor de energielevering voor de openbare verlichting in 2024 blijven echter grotendeels constant ten opzichte van 2023. **BRUGEL vraagt zich daarom af of werkelijk werd teruggekeerd naar een opdracht op basis van termijnprijzen en vraagt opnieuw aan de overheid of het redelijk is om deze last door te schuiven naar de DNG in het licht van de riskante en weinig voorzichtige governance die SIBELGA op dit vlak hanteert.**

Anderzijds blijven de verwachte totaalbedragen voor het jaar 2024 constant in vergelijking met 2023, en dan vooral wegens de daling van het elektriciteitsverbruik, waarmee de schommelingen kunnen worden opgevangen die uitsluitend verband houden met de prijsindexering bij de Constructie en de bijkomende systematische onderhoudswerken in Onderhoud, zoals door SIBELGA wordt uitgelegd.

6.3 Toestand van het bestaande park verlichtingstoestellen

In augustus 2023 bestond het gemeentelijke openbare verlichtingspark van Brussel uit 90.711 lampen. De analyse van de technologieën die door SIBELGA worden gebruikt, evenals hun evolutie de afgelopen jaren worden voorgesteld in [Advies nr. 368](#)¹⁸ van BRUGEL over het uitvoeringsverslag van de ODO's voor het jaar 2022.

De belangrijkste vaststellingen in verband met de evolutie van het park van de verlichtingstoestellen van SIBELGA zijn de volgende:

- het aantal lampen die van 2007 tot 2022 werden geïnstalleerd, steeg met bijna 28,8 %¹⁹;
- het gemeentelijke openbare verlichtingspark is momenteel vooral uitgerust met metaalhalogeenlampen en hogedruk natriumlampen;

¹⁵ Beslissing 240 van 03/10/2023

¹⁶ Beslissing 247 van 26/10/2023

¹⁷ Advies 368 van 27/06/2023

¹⁸ Advies dat op de website van BRUGEL werd gepubliceerd:

<https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2023/nl/RVB-20230627-ADVIES-368-ODV-VERSLAG-2022.pdf>

¹⁹ Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door de stijging van het aantal verlichtingspunten bij de vernieuwing van bestaande openbare verlichtingstoestellen, de uitbreiding van het wegennet, de overname van installaties (verkavelingen enz.) en de verlichting van nieuwe, tot dan toe onverlichte zones (bijvoorbeeld meer verlichting op oversteekplaatsen voor voetgangers).

- het aantal metaalhalogeenlampen nam sterk toe met de bedoeling om de witte verlichting te bevorderen;
- de zeer energieverblindende kwikdamlampen vertegenwoordigen in 2022 nog slechts 0,4 % van het volledige park, terwijl ze in 2010 nog goed waren voor meer dan 10 % van het park;
- door de vernieuwing van de installaties kon de globale energie-efficiëntie van het park worden verbeterd, ondanks de constante toename van het aantal geïnstalleerde verlichtingstoestellen;
- het gemiddelde vermogen per verlichtingstoestel daalde in de periode tussen 2007 en 2022 met 38 %;
- op 1 augustus 2023 bestond het park uit 14.528 ledlampen, wat overeenstemt met 10,7 % van het totale park. Dit aantal zal in de komende jaren nog aanzienlijk toenemen.

6.4 Investeringsprogramma voor 2024

Installatie en vernieuwing van de verlichtingspalen

Tot in 2021 was de hypothese die door SIBELGA werd gebruikt om het aantal te vervangen verlichtingstoestellen te bepalen, gebaseerd op een geschatte levensduur van 20 tot 25 jaar. Rekening houdend met deze grens stelde SIBELGA zich tot doel om jaarlijks ongeveer 4 % van het verlichtingspalenpark te vervangen. SIBELGA was zo van plan om in 2022 3.500 nieuwe verlichtingspalen te installeren.

Het volgende jaar voerde het ODO-programma van SIBELGA voor 2023 een ingrijpende verandering in haar Asset Management-beleid in, met de presentatie van een ambitieus investeringsplan dat bedoeld was om de overstap van de verlichtingspalen naar de led-technologie te versnellen²⁰. Om die versnelling mogelijk te maken, optimaliseerde SIBELGA de werklust door de LP's te identificeren waar een vervanging van de armatuur volstaat en waarbij dus een onderscheid wordt gemaakt tussen een volledige herinrichting²¹, die complexer, langer en duurder is en vergelijkbaar met wat tot in 2022 gebeurde.

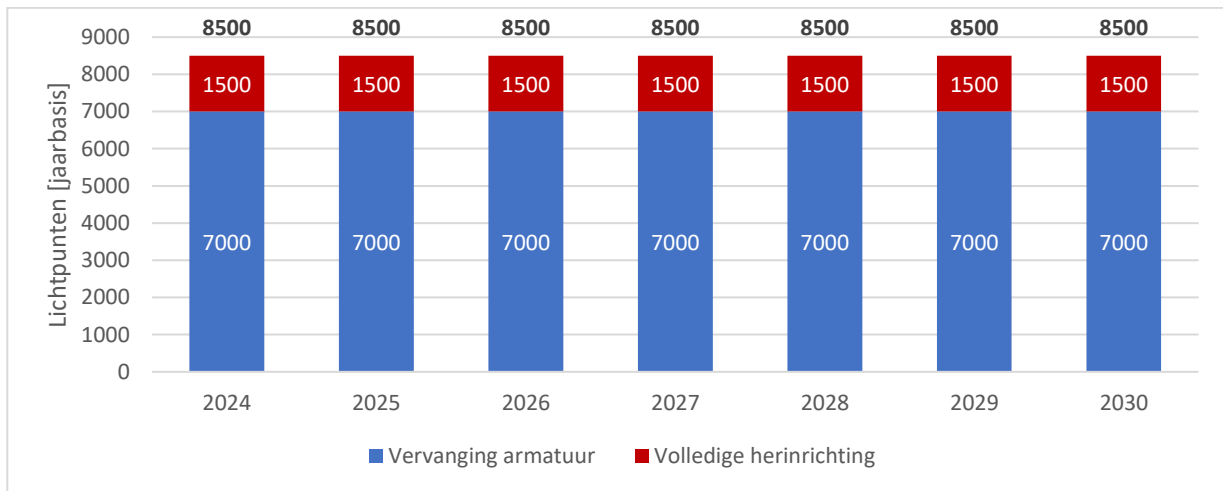
Voor haar ODO-programma voor 2024 zet SIBELGA de verandering van haar Asset Management-beleid voort dat in het ODO-programma voor 2023 werd voorgesteld en heeft ze de vervanging voorzien van 59.500 lichtpunten (LP's) over de periode van 2024 tot 2030, d.w.z. 8.500 LP's tot in 2030, tegenover 3.500 LP's voor het jaar 2022.

Merk op dat alle toestellen die door SIBELGA worden besteld, sinds 01/05/2019 leds zijn. Sinds 01/01/2021 werd in het kader van de versnelling van de overgang naar leds bovendien beslist om een 'Luminaire Controller' te plaatsen op alle geïnstalleerde verlichtingspalen. Hierdoor zal het volledige park verlichtingspalen dat door SIBELGA wordt beheerd, tegen eind 2030 uitgerust zijn met vanop afstand controleerbare leds in het ISL-systeem.

²⁰ Het is daarbij de bedoeling om enerzijds rekening te houden met het geplande einde van de productie van de klassieke lampen (cf. Europese regelgeving) en anderzijds het stroomverbruik door de openbare verlichting zoveel mogelijk te verlagen.

²¹ Volledige herinrichtingsprojecten met vervanging van de voedingskabels, de steunen (palen/soles) en de armaturen.

Figuur 4: Voorlopig programma voor de vervanging van de Lichtpunten 2024-2030

BRUGEL juicht opnieuw de ambitie van het programma voor de vervanging van de Lichtpunten tegen het jaar 2030 toe, evenals de nieuwe Asset Management-benadering die dit programma ondersteunt.

Project Intelligent Street Lighting

SIBELGA neemt in haar programma haar planning op met betrekking tot de implementatie van ISL (Intelligent Street Lighting). ISL is een systeem waarmee het lichtpunt op afstand kan worden bediend. Het bestaat uit drie lagen: de verlichtingstoestellen, de communicatielaag en het centrale besturings- en monitoringsysteem.

De beweegredenen van SIBELGA en het tijdschema voor de uitvoering van het ISL-project werden reeds becommentarieerd in de vorige adviezen van BRUGEL over het ODO-programma.

Op 01/08/2023 waren 14.100 'Luminaire Controllers' geïnstalleerd, hetzij 46,9 % meer dan de 9.600 die al in augustus 2022 waren geïnstalleerd. De DNB schat dat tegen het einde van 2023 17.000 verlichtingspalen zullen worden kunnen beheerd vanop afstand en hij heeft zich als doelstelling 25.500 verlichtingspalen tegen het einde van 2024 gesteld.

BRUGEL meent dat het nuttig is om aan het volgende punt te herinneren, dat al werd vermeld in zijn vorige advies over het ODO-programma voor 2023 en dat geldig blijft voor het programma voor 2024:

Voordat ze was begonnen met de invoering van de ISL had SIBELGA vermeld dat de businesscase van het project 'neutraal' was. De kosten van de invoering moesten immers globaal genomen worden gecompenseerd door de verwachte opbrengsten. Toch vermeldt SIBELGA in haar programma voor het jaar 2023 vooral kwalitatieve winsten die aan de basis zouden liggen voor de overstap naar vanop afstand beheerde verlichting, naast de 'positieve businesscase van een volledige uit', zonder daarbij cijfergegevens te vermelden waarmee vandaag deze laatste bewering zou kunnen worden gecontroleerd. Gezien de niet te verwaarloze kosten van dit project **herhaalt BRUGEL dat hij het noodzakelijk acht dat SIBELGA in haar volgende verslagen een specifieke opvolging van deze businesscase voorstelt. Het doel van deze opvolging bestaat erin om BRUGEL**

en de overheid in staat te stellen om er niet alleen op toe te zien dat de DNB de implementatiekosten van het project onder controle houdt, maar ook om de doeltreffendheid van de verwachte opbrengsten te verifiëren²².

Deze aanvraag van opvolging is des te meer legitiem aangezien het voorontwerp van wijziging van ordonnantie een nieuwe bepaling voorziet die het volgende vermeldt: 'De distributienetbeheerder voert deze opdracht uit rekening houdend met een evenwicht tussen de kwaliteit van de dienstverlening, het bereiken van de doelstellingen op het vlak van verbetering van de energie-efficiëntie en lager verbruik en kostenbeheersing.'

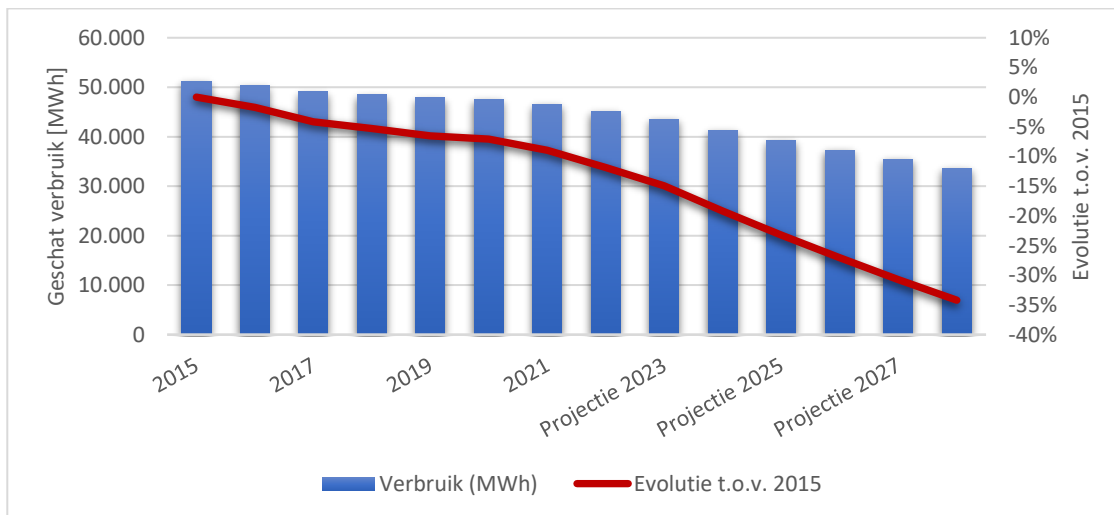
6.5 Evolutie van het verbruik van de verlichtingspalen

De afbeelding hieronder geeft de evolutie van het stroomverbruik van de gemeentelijke openbare verlichting weer, evenals een geschatte projectie van 2023 tot 2028.

Ter herinnering: het energieverbruik van de verlichtingspalen wordt niet gemeten maar geschat door het aantal werkingsuren te vermenigvuldigen met door SYNERGRID vooraf vastgestelde vermogensforfaits voor elk type lamp. In dit kader specificeert SIBELGA in haar programma dat die resultaten voortaan rekening houden met de eerder geïmplementeerde *dimming*.

De onderstaande afbeelding geeft weer dat het geschatte verbruik van de openbare verlichting van 2015 tot 2022 met 12 % daalde, terwijl het aantal verlichtingspalen in dezelfde periode met bijna 11 % steeg. Deze trend is het resultaat van acties die SIBELGA heeft ondernomen om energieverslindende verlichtingspalen te vervangen.

Figuur 5: Evolutie van het verbruik van de openbare verlichting

²² Volgens de businesscase van SIBELGA betreft het grootste deel van de verwachte opbrengsten een vermindering van het elektriciteitsverbruik dankzij de mogelijkheid tot fijner dimmen.

Voor 2024 schat SIBELGA het verbruik op 41,34 GWh. In tegenstelling tot wat tot 2021 gebeurde, toen SIBELGA een constante daling met 1 % per jaar verwachtte voor de periode van 2021-2026, heeft ze sinds het programma voor 2023 haar hypothese aangepast en houdt sindsdien rekening met een sterkere daling²³ van het verbruik door de versnelde overstap naar leds en de energiebesparingen die daaruit potentieel voortvloeien. Op termijn zou het op deze basis geschatte verbruik 30,39 GWh in 2030 moeten bedragen, wat een daling met iets meer dan 35 % zou zijn ten opzichte van het niveau van 47,55 GWh in 2020. **BRUGEL zal het verbruik met de nodige aandacht blijven opvolgen, onder meer gezien de grote investeringen die werden goedgekeurd voor de invoering van het ISL-project.**

6.6 Teruggaven - Verlichtingsprojecten en private installaties

In overeenstemming met de aanbevelingen van BRUGEL heeft de Brusselse regering het principe aangenomen²⁴ dat de kosten voor de installatie, het onderhoud of het verbruik van verlichtingspalen die gebruikt zouden worden in het kader van de valorisatie van erfgoed, moeten worden verworpen. In de ordonnantie wordt ook, via een nieuwe bepaling, gepreciseerd dat de ODO betreffende het beheer van de openbare verlichting geen betrekking heeft op decoratieve verlichting. Bijgevolg en zoals vorig jaar reeds aangekondigd, blijft de DNB er in zijn programma voor 2024 bij dat de teruggave van de 25 bestaande installaties voor verlichtingsprojecten tegen het einde van 2023 zou moeten voltooid zijn. De kosten voor het verbruik en het onderhoud van die installaties zullen dan naar de gemeenten worden overgedragen; er wordt daarom vanaf 2024 geen budget meer voorzien voor deze activiteit.

Het ODO-programma voor het jaar 2024 voorziet ten slotte een enveloppe van € 10.500 voor de teruggave van de private installaties (de voormalige 'installaties op kadastrerpercelen'), die de komende jaren zal worden voortgezet. Dit budget is indicatief, aangezien de lijst van de installaties nog niet bekend is op het moment dat dit programma wordt opgesteld en SIBELGA laat weten dat het budget opnieuw zal worden geëvalueerd afhankelijk van de werkelijk uitgevoerde realisaties in 2023 en 2024.

Overeenkomstig de eerdere aanvragen van BRUGEL heeft SIBELGA in haar ODO-programma voor 2024 verduidelijkt dat de onderhouds- en de verbruikskosten van de installaties van de verlichtingsprojecten vanaf het jaar 2024 aan de gemeenten zullen worden overgedragen.

6.8 Evolutievoorzichten

Zoals vorig jaar al werd duidelijk gemaakt, meent BRUGEL dat het opportuun zou zijn om samen met de overheid na te denken over de evolutie van de organisatie van het beheer van de openbare verlichting in Brussel.

De voorzichten die in [Advies nr. 329](#) van BRUGEL worden voorgesteld, kunnen betrekking hebben op het volgende:

- een centralisatie van het beheer van de openbare verlichting in Brussel, waarin de verlichting van de gemeente- en de gewestelijke wegen zou zijn geïntegreerd;
- een gediversifieerde financiering van de openbare verlichting.

²³ - 2 % in 2022, - 3,5 % in 2023 en daarna - 5 % per jaar in de periode 2024-2030

²⁴ In zijn beslissing van 6 mei 2021 betreffende de goedkeuring van het ODO-rapport van SIBELGA voor het jaar 2019

De kwestie van de diversificatie van de financiering van ODO's en met name het beheer van de openbare verlichting is des te relevanter in de context van de stijgende energiekosten voor de gebruiker. BRUGEL acht het noodzakelijk dat alle kosten van deze ODO niet langer worden doorgerekend op de elektriciteitsfactuur van de Brusselse gebruiker. BRUGEL pleit voor de invoering van een aanvullende financiering door de overheid (zoals in Vlaanderen en Wallonië het geval is).

7 Conversie van arm naar rijk gas

De artikelen 18 en 18bis van de gasordonnantie zoals gewijzigd door de ordonnantie van 23 juli 2018 bevatten in hun bepalingen nieuwe openbaredienstverplichtingen voor de DNB. Deze nieuwe opdrachten bestaan voornamelijk uit begeleidingsmaatregelen bij het gasconversieproject dat is gepland voor de periode 2020-2024. Het gaat hier vooral om:

- 1) de verspreiding van duidelijke en objectieve informatie binnen een geschikte termijn over de doelstellingen die worden nagestreefd door het gasconversieplan, de uitvoeringsmodaliteiten en de gevolgen ervan;
- 2) de uitwerking en de goede uitvoering van een aanpassingsplan van het net met het oog op de conversie van het gasnet;
- 3) de financiering van de compatibiliteitscontroles en desgevallend van de aanpassingen die dienen te gebeuren aan de toestellen van de netgebruikers die zich in een kwetsbare of achtergestelde situatie bevinden.

De derde en de laatste conversiefase vond plaats op 1 september 2022. In 2024 moeten nog een aantal klanten aan de grens, die in het net van Fluvius zijn opgenomen, worden geconverteerd. De kosten voor de technische aanpassing in verband met de conversie van die klanten zullen - net als bij de vorige fasen - in de netkosten worden opgenomen. Het programma voor 2024 omvat dan ook geen budget meer voor de conversieopdracht.

Veiligheid van de binneninstallaties voor gas (VBIG).

SIBELGA is belast met het aanbieden van een gratis preventiedienst aan huishoudens die daarom vragen om de veiligheid van hun binneninstallatie voor gas te waarborgen. Het budget dat aan deze ODV is toegewezen, werd voor het programma voor 2024 met 4 % opgetrokken ten opzichte van het programma voor 2023. Die verhoging wordt verantwoord door de hogere personeelskosten. Het budget voor 2024 bedraagt daardoor € 951.455.

8 RENOCLICK-project

8.1 Algemeen principe van het programma

Naar aanleiding van het beheerscontract 2021-2023 dat tussen het Gewest en SIBELGA is gesloten, heeft het RenoClick-programma tot doel een 'uniek loket' op te richten voor de lokale, gewestelijke en gemeenschapsoverheden om de acties van hun energieplan (energie-efficiëntie, productie van hernieuwbare energie, renovatie van gebouwen, monitoring enz.) te identificeren, te structureren, te faseren en te coördineren.

In het licht van de gewestelijke uitdagingen zijn de strategische doelstellingen in verband met de opdrachten van het RenoClick-programma als volgt²⁵:

- 1) 'Meewerken aan de verwezenlijking van koolstofneutraliteit in het Brussels Gewest tegen 2050';
- 2) 'De grondige en duurzame renovatie van de Brusselse openbare gebouwen vergemakkelijken, versnellen en opvoeren';
- 3) 'Het grootste deel van het Brusselse openbare gebouwenpark naar een zeer laag energieverbruiksniveau brengen en waar mogelijk koppelen aan lokale hernieuwbare energieproductie en duurzaamheidsnormen';
- 4) De bouwsector snel een krachtige impuls geven, zowel wat de kwaliteit als de kwantiteit betreft, wat resulteert in bijkomende lokale werkgelegenheid en de specialisatie van bedrijven voor de renovatie van de tertiaire en residentiële sector en voor de productie van hernieuwbare energie';
- 5) 'De voorbeeldfunctie van de overheid op het vlak van energie concreet maken';
- 6) 'De energie-uitgaven van de overheid optimaliseren';
- 7) 'De procedures voor de aankoop van energiegerelateerde werken, leveringen of diensten optimaliseren door ze te bundelen';
- 8) 'De productie van groene stroom in het Brussels Gewest flink opschroeven';
- 9) 'De productie van groene stroom in openbare gebouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maximaliseren';
- 10) 'De sector van hernieuwbare energie en energierenovatie dynamischer maken'.

Het RenoClick-programma beoogt te beantwoorden aan de gewestelijke doelstellingen inzake de vermindering van broeikasgassen en de doelstellingen van de globale renovatiestrategie 2050 voor de Brusselse gebouwen, alsook de ambities in verband met de voorbeeldfunctie van de overheid.

Het moet de uitvoering van de renovatiestrategie voor de overheidsgebouwen mogelijk maken en de overheid blijven begeleiden bij haar initiatieven op het gebied van de productie van duurzame energie en energie-efficiëntie.

De doelgroep van begunstigden bestaat uit:

- lokale overheden: gemeenten, OCMW's, politiezones en door hen opgerichte of gecontroleerde verenigingen;
- gewestelijke overheden: de gewestelijke autoriteiten (kabinetten en besturen) en de instanties die ervan afhangen;

²⁵ Uittreksel uit het beheerscontract

- de communautaire overheden.

8.2 Een unieke openbare dienstopdracht

8.2.1 Verantwoordelijkheid van SIBELGA

SIBELGA zorgt, onder toezicht van het Gewest, voor de coördinatie van het hele programma door een volledige dienstverlening te bieden, vanaf de voorbereidingsfase tot de realisatie, namelijk²⁶:

- identificatie van de begunstigden onder de aanvragers en follow-up;
- analyse van de haalbaarheid en de rentabiliteit (businesscase);
- de voorbereiding, bestelling, opvolging en oplevering van de werkzaamheden;
- begeleiding van de begunstigde overheidsinstanties bij de nodige administratieve procedures;
- ondersteuning bij de exploitatie en het onderhoud van technische installaties;
- het sluiten en beheren van te plaatsen overheidsopdrachten voor de succesvolle uitvoering van de projecten en de betrekkingen met de opdrachtnemers.

In het kader van haar coördinatieopdracht moet SIBELGA zich laten bijstaan door gespecialiseerde dienstverleners (in het bijzonder technisch adviseurs) waarvoor zij ook een beroep zal doen op de markt.

8.2.2 Financiering

Voor de verwezenlijking van deze opdrachten heeft het Gewest zich ertoe verbonden om voor de duur van het beheerscontract aan SIBELGA een jaarlijkse subsidie te verlenen voor de dekking van de personeelskosten van haar dochtervennootschap voor exploitatie, consultancy en werken, en van de kosten voor de leveringen, werkzaamheden en diensten die nodig zijn voor de uitvoering van het programma.

In de praktijk zal de financiering van de openbare dienstopdracht voor 2023 dus gebeuren via een subsidiebesluit van de Brusselse Regering, op basis van een subsidieaanvraag waarin de activiteiten en de verwachte voorlopige kosten nader worden omschreven.

Meer concreet moeten in 2023 onder meer de volgende taken worden uitgevoerd:

- het beheer en het onderhoud van de energieboekhoudingsapp (bevoorradingketen van gegevens, opleiding van de gebruikers, support helpdesk, opstellen van rapporten ...), met meer dan 500 sites voor bijna 2.000 meters;
- de uitrusting van de sites van de begunstigde overheidsdiensten met dataloggers met het oog op een optimale opvolging van het energieverbruik in de energieboekhoudingsapp (schatting: installatie en inbedrijfstelling van 40 tot 50 dataloggers);
- technische inspecties van sites met de bedoeling om de technische haalbaarheid van de geplande werken te bevestigen en een projectenportefeuille samen te stellen voor elke voorgestelde dienst: fotovoltaïsche installaties, renovatie en isolatie van daken, uitvoering van HVAC-werken, globale renovaties van de bebouwing (schatting: 40 technische inspecties voor fotovoltaïsche werken, 15

²⁶ De opdrachten/activiteiten van Sibelga zijn nader beschreven in het beheerscontract.

inspecties voor dakrenovaties, 20 inspecties voor HVAC-werken en 40 'quick scans' van gebouwen met het oog op een renovatie);

- daarna opstart van opdrachten via bestaande raamkoorden en door middel van de verschillende tot stand gebrachte partnerschappen alle studies en werken die nodig zijn voor de uitvoering van de bij de begunstigde overheidsdiensten geïdentificeerde projecten voorbereiden, organiseren en opvolgen (renovatie en isolatie van daken, installatie en inbedrijfstelling van fotovoltaïsche installaties, renovatie en inbedrijfstelling van HVAC-installaties) en zorgen voor de relatie met de opdrachtnemers voor werken, leveringen en diensten die bij de verschillende projecten worden betrokken (schatting: 20 HVAC-installaties, 20 fotovoltaïsche installaties; 10 dakrenovaties);
- vervolgens opstart van de eerste opdrachten via raamkoorden die werden gesloten met de studiekantoren en de architecten met de bedoeling om de eerste globale renovatiestudies van gebouwen van overheidsdiensten op te starten (raming: opstarten van een tiental globale renovatiestudies);
- opstart van de opdrachtprocedure met betrekking tot het sluiten van raamkoorden voor de uitvoering van de globale renovatiewerken van de gebouwen van de begunstigde overheidsdiensten
- beheer van de energieaankoopcentrale die verantwoordelijk is voor de organisatie van de energieaankopen (gas en elektriciteit) voor de begunstigde overheidsdiensten (bijna 5.000 EAN elektriciteit en 2.000 EAN gas, voor 113 begunstigten)

De concrete uitwerking van deze initiatieven zou kunnen afhangen van de ambities van de begunstigde overheidsinstanties en vooral van hun beschikbare (personele en financiële) middelen.

8.2.3 Beheerscontract voor de uitvoering van de openbaardienstverplichtingen

Aangezien het Gewest instaat voor het RenoClick-programma en de financiering ervan, werd in 2021 een beheerscontract opgesteld en ondertekend dat een kader moet bieden voor de uitvoering van deze openbare dienstopdracht. Daarin worden met name de gewenste ontwikkelingen van het dienstenaanbod, de bijbehorende doelstellingen, de wijze van financiering, beheer, uitvoering, controle en evaluatie van de opdracht, de verplichtingen van de partijen, met name op het vlak van gegevensverzameling, de hun toevertrouwde taken, de vereiste technische criteria en administratieve procedures, de lijst van begunstigten van het project, enz. gespecificeerd.

8.2.4 Budget

Voor het beheer van dit programma stelt SIBELGA een totaal personeelsbestand van 18,5 VTE's voor (stabiel ten opzichte van het jaar 2022).

De berekening van de kosten van de diensten van SIBELGA in het kader van de uitvoering van de openbare dienstopdracht is, net als voor de andere activiteiten, gebaseerd op de standaardkosten en de bijbehorende toeslagen.

Naast de budgetten voor het personeel van de groep SIBELGA omvatten de geplande budgetten ook de kosten van de onderaanneming die nodig is voor de succesvolle uitvoering van haar opdracht. Dit betreft met name:

In het kader van de verschillende diensten die aan de begunstigde overheidsinstanties worden aangeboden, bereidt SIBELGA de overheidsopdrachten voor die nodig zijn voor de uitvoering van het project, of het nu gaat om werken, leveringen of diensten. Dit omvat alle handelingen in verband met de opstelling van een overheidsopdracht (bestek, bekendmaking, analyse van de offertes, opstelling van het gunningsverslag enz.).

Daarnaast zal SIBELGA een beroep kunnen doen op externe consultants teneinde de invoering van een 'uniek loket' en een investeringsstrategie van de Brusselse overheidsdiensten op het vlak van energie-efficiëntie af te werken.

Het op basis van die verschillende elementen berekende budget voor 2023 wordt in de onderstaande tabel²⁷²⁸ weergegeven:

Tabel 11: Evolutie RenoClick programma (G en E)

RenoClick G	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	635.355	844.515	958.440	13 %
Directe werkingskosten	238.418	303.178	322.673	6 %
Indirecte werking kosten	347.443	470.342	517.172	10 %
Totaal	1.221.216	1.618.034	1.798.285	11 %

RenoClick E	Prog. 2021	Prog. 2022	Prog. 2023	Evolutie 2023-2022
Personeel	1.995.645	1.568.385	1.779.960	13 %
Directe werkingskosten	1.031.581	563.044	599.250	6 %
Indirecte werking kosten	1.112.454	873.492	960.462	10 %
Totaal	4.139.679	3.004.921	3.339.673	11 %

²⁷ Omwille van een uniforme presentatie in dit document is het hier vermelde budget exclusief btw. We wijzen er wel op dat de in het kader van deze openbare dienstopdracht toe te kennen subsidie ook btw moet omvatten, aangezien Sibelga btw-plichtig is.

²⁸ Het RenoClick E-programma 2021 is de som van de programma's SolarClick en NRClick E, en het RenoClick G-programma 2021 is identiek aan het NRClick G-programma. De programma's RenoClick 2022 en 2023 zijn gemengd verdeeld volgens de sleutel 65% elektriciteit en 35% gas. Dit verklaart de sterke daling van het aan elektriciteit toegewezen bedrag en de sterke stijging van het aan gas toegewezen bedrag tussen de programma's voor 2021 en 2022. Terloops merken we op dat, aangezien deze programma's worden gefinancierd met een subsidie, dit geen impact uitoefent op de elektriciteits- en gasstarieven.

Merk op dat de kosten in verband met studies, aankopen, installatie en onderhoud van de technische installaties of de uitvoering van de renovatiewerkzaamheden zelf niet in deze begroting zijn opgenomen, omdat zij geen deel uitmaken van de subsidie en rechtstreeks worden gedragen door het Gewest, de overheid of een derde investeerder.

9 Terbeschikkingstelling van meetgegevens

Artikel 22 van de nieuwe ordonnantie vult de openbaredienstverplichtingen van de DNB aan:

'Een opdracht wordt toegevoegd die betrekking heeft op het ter beschikking stellen aan huishoudelijke afnemers, gezamenlijk optredende actieve afnemers en energiegemeenschappen van een gratis en via het internet toegankelijke tool voor het raadplegen van: deze opdracht garandeert de toegang tot een tool voor het opvolgen van het verbruik voor iedereen!'

Overeenkomstig deze bepaling is SIBELGA van plan om in 2024 een mobiele app en een portal te ontwikkelen die toegang bieden tot de verbruiksgegevens.

Wat de mobiele app betreft, voorziet SIBELGA de ontwikkeling van meerdere functionaliteiten voor deze tool, zodat klanten hun meetgegevens (afname en injectie) voor elektriciteit en gas kunnen ter beschikking stellen. Met deze tool zouden ook de toestemmingen van de klanten voor de mededeling op afstand van de slimme meters kunnen worden beheerd en zouden, ook via hun mandatarissen, granulaire gegevens kunnen worden bekeken die afkomstig zijn van die meters (met inbegrip van de gegevens die aan de markt worden gemeld). SIBELGA geeft echter geen duidelijke planning voor de activering van die functionaliteiten of voor de monitoring van de werking ervan. Er zouden andere functionaliteiten moeten worden geïmplementeerd afhankelijk van het gebruik ervan door de klanten.

Wat de portal betreft, wil SIBELGA zich baseren op de functionaliteiten van de mobiele app voordat ze de uitbreidingen bekijkt.

Het programma voorziet een budget van € 733.769 voor elektriciteit en € 395.106 voor gas om de personeelskosten (0,15 VTE), een 'business' consultant en de ontwikkelingen van de voorgestelde tools (€ 950.400) te financieren.

In het kader van de nieuwe tariefmethodologie wil BRUGEL deze tools in een incentivemechanisme integreren om hun beschikbaarheid te verzekeren en op die manier de kwaliteit van de dienstverlening van de DNB te verbeteren.

Overigens stelt BRUGEL met verbazing vast dat deze meetopdracht geen zogenaamde 'normale' opdracht is, maar als openbare dienstopdracht wordt aangeboden.

10 Ondersteuning van de elektrische mobiliteit

10.1 Context

Het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE) specificeert dat de overheid een voorbeeldfunctie heeft op het gebied van minder vervuילend vervoer.

In dit kader hebben de gewestelijke en lokale overheden verplichtingen inzake mobiliteit.

Concreet geven de elektriciteitsordonnantie, aangevuld door een uitvoeringsbesluit, en de gasordonnantie, ter ondersteuning van die doelstellingen, aan SIBELGA de openbardienstverplichtingen met betrekking tot de ontwikkeling van de groene mobiliteit.

Die opdrachten omvatten twee projecten: het 'MobiClick'-project, dat als doel heeft om de ontwikkeling van laadinfrastructuren mogelijk te maken voor de lokale en de gewestelijke overheidsdiensten, en het 'chargyClick'-project, dat de uitrol van een laadinfrastructuur langs de weg voorziet.

10.2 MobiClick-project

Het doel van deze opdracht is lokale en gewestelijke overheden te ondersteunen en hen in staat te stellen de nodige laadinfrastructuur en instrumenten op te zetten voor het beheer van hun wagenpark dat op alternatieve brandstoffen rijdt. Dit initiatief moet de overheden in staat stellen hun voorbeeldfunctie op te nemen en de overgang naar duurzamere mobiliteit te vergemakkelijken²⁹.

Uit budgettair oogpunt vallen de werken, leveringen en diensten in het kader van de overeenkomst onder de verantwoordelijkheid van de gewestelijke of lokale overheidsinstantie die er de begunstigde van is.

De opdracht op het vlak van de begeleiding en de coördinatie van de projecten wordt dan weer gedeeltelijk gesubsidieerd.³⁰

In het kader van deze opdracht (luik laadpalen) voorziet SIBELGA in haar programma voor 2024 1,05 VTE voor een budget van € 171.768. Dit budget wordt voor 50 % door een gewestelijke subsidie gedekt.

Tabel 12: Evolutie MobiClick-project

²⁹ Bekijk in dit verband het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 15 mei 2014 betreffende het voorbeeldbedrag van de overheden inzake vervoer en ter wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 7 april 2011 betreffende de bedrijfsvervoerplannen

³⁰ Besluit van 10/11/2021: *Het Gewest kent de distributienetbeheerder een subsidie toe [...] om deze opdracht te financieren. De financiering dekt alle kosten voor de gewestelijke overheden en vijftig procent van de kosten voor de lokale overheden. (...) De kosten die niet onder deze subsidie vallen, zijn ten laste van de overheden die er baat bij hebben.* ³³ | Field Engineer + 0.05 Technisch-administratieve support

Mobiclick E	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023
Personeel	176.625	141.000	89.775	- 36 %
Directe werkingskosten	12.442	141	90	- 36 %
Indirecte werkingskosten	88.623	97.506	81.904	- 16 %
Totaal	277.689	238.647	171.768	- 28 %

10.3 ChargyClick-project

Het ChargyClick-project bestaat uit een coördinatieopdracht die door SIBELGA wordt uitgevoerd met de bedoeling om een laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen op de openbare (gewestelijke en gemeentelijke) weg uit te rollen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De kosten van deze begroting zijn volledig ten laste van de openbardienstverplichtingen .

In dit verband bepaalt het uitvoeringsbesluit dat SIBELGA in samenwerking met de lokale en gewestelijke overheden een plan zal opstellen voor de installatie van minimaal 400 laadpunten. Deze laadpunten zullen worden geïnstalleerd op parkeerplaatsen op straat en gelijkmatig over het Gewest worden verdeeld, rekening houdend met het gebruikspotentieel van laadpunten op de beschikbare locaties en het mobiliteits- en parkeerbeleid van het Gewest. Op basis van dit uitrolplan, dat door Leefmilieu Brussel werd uitgewerkt, heeft SIBELGA twee aanbestedingen georganiseerd voor de concessie van openbare ruimte waar in 2022 250 laadpalen en in 2023 ongeveer 650 laadpalen zouden kunnen worden geplaatst en bereidt momenteel de opdracht voor 2024 voor, die betrekking zou moeten hebben op ongeveer 600 laadpalen, waarvan een beperkt aantal op openbare verlichtingspalen - net zoals bij de opdracht voor 2023.

In 2024 begint SIBELGA met de voorbereiding van een nieuwe concessie, waarbij de uit te rusten locaties verder zullen worden bepaald op basis van het plan van uitrol van het Gewest en de organisatie en de operationele processen zullen worden aangepast op basis van de feedback.

Om te kunnen anticiperen op de evolutie van de kosten voor de coördinatie van deze ODO, meent BRUGEL dat het noodzakelijk is een zicht te hebben op de evolutie van het plan van uitrol (en dus de organisatie van de aanbestedingen) tot 2035, alsook op de middelen die hiervoor moeten worden ingezet.

Het budget voorziet de terbeschikkingstelling van 3,05 VTE's ³¹(tegenover 2,25 in 2022 en 2,85 in 2023) en omvat ook de kosten voor de onderaanneming³². Het totale budget voor

³¹ 0,1 kaderpersoneel + 1 projectmanager + 1 field engineer + 0,1 technische ondersteuning + 0,15 administratieve ondersteuning + 0,5 opzichter

³² Het inschakelen van externe aankopers voor de voorbereiding en uitvoering van de overheidsopdrachten die nodig zijn voor de organisatie en sluiting van de concessies.

het jaar 2024 bedraagt € 769.288 tegenover € 717.862, wat neerkomt op een stijging met 7%.

Tabel 13: Evolutie ChargyClick-project

ChargyClick E	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024	Evolutie 2024-2023
Personeel	311.250	392.400	412.275	5 %
Directe werkingskosten	80.338	70.117	70.137	0 %
Indirecte werkingskosten	161.839	255.345	286.875	12 %
Totaal	553.427	717.862	769.288	7 %

BRUGEL wijst op de risico's betreffende de mogelijke evolutie van de kosten in verband met het ChargyClick-project. Om de doelstellingen van de autoriteiten te bereiken, zal de organisatie van deze ODO namelijk steeds belangrijker worden, zowel wat betreft het aantal aanbestedingen voor de installatie van openbare laadpalen als wat betreft de controle op de palen die geleidelijk worden geïnstalleerd. Het budget voor deze ODO zou dan ook kunnen toenemen. BRUGEL is wel van mening dat de impact van de kosten van deze opdracht op de elektriciteitsfactuur van de Brusselse verbruikers onder controle moet worden gehouden.

II Gebudgetteerde globale kosten van de openbardienstverplichtingen

Voor de elektriciteit bedragen de geplande globale kosten voor het jaar 2024 € 45.109.940, zonder rekening te houden met de interventie van het federale fonds voor een bedrag van € 1.788.321. Dit budget is stabiel ten opzichte van het budget dat voor 2023 was voorgesteld. Toch wordt een forse stijging vastgesteld van de post in verband met de beschermde klanten (€ 3.517.375 tegenover € 576.001), en een daling van de post in verband met de openbare verlichting (€ 37.985.678 tegenover € 39.298.332).

Het budget gas voor 2024 ligt 64 % hoger dan in 2023, dat overigens 60 % hoger lag dan het budget voor 2022. Deze stijging heeft uitsluitend betrekking op het beheer van de beschermde klanten, voor wie het budget evolueerde van - € 1.200.153 tot € 5.234.848.

Tabel 14: Gebudgetteerde kosten van de openbardienstverplichtingen (in €)

	Prog. 2022	Prog. 2023	Prog. 2024
FINANCIERING DOOR DE TARIEVEN			
Elektriciteit	40.360.824	45.899.453	45.109.940
Beheer van de beschermde klanten en recht op energie	1.390.704	576.001	3.527.375
Tenlasteneming door het federaal fonds	240.561	1.788.321	175.564
Plaatsing/verwijdering vermogensbegrenzers	2.396.372	1.924.162	868.198
End of contract	205.577	225.211	200.660
Openbare verlichting	35.018.794	39.298.332	37.985.678
Opvolging klanten en klachtenbeheer	375.676	449.321	439.779
Stroombevoorrading voor kermissen en festiviteiten	179.714	84.327	409.629
ChargyClick	553.427	717.862	769.288
Terbeschikkingstelling van meetgegevens		835.916	733.769
Aardgas	2.837.509	4.537.871	7.459.793
Beheer van de beschermde klanten en recht op energie	619.497	- 1.200.153	5.234.848
Tenlasteneming door het federaal fonds	707.108	3.744.989	446.316
End of contract	129.315	141.858	135.520
Veiligheid van de binneninstallaties gas	761.673	913.030	951.455
Opvolging klanten en klachtenbeheer	202.287	241.942	236.804
Plaatsing gasstop	78.423	96.096	59.745
Conversie arm naar rijk gas (LVH)	339.206	150.000	0
Terbeschikkingstelling van meetgegevens		450.109	395.106
FINANCIERING DOOR DE GEWESTELIJKE SUBSIDIES			
RenoClick	4.622.955	5.137.958	4.906.555
<i>RenoClick (elektriciteit)</i>	<i>3.004.921</i>	<i>3.339.673</i>	<i>3.189.261</i>
<i>RenoClick (gas)</i>	<i>1.618.034</i>	<i>1.798.285</i>	<i>1.717.294</i>
MobiClick	138.845	119.323	85.884

Bron BRUGEL/SIBELGA

De ODV-budgetten die hierboven werden voorgesteld, worden integraal gefinancierd door de distributietarieven³⁶.

Aan de distributienetbeheerder werden twee nieuwe openbaredienstverplichtingen toevertrouwd (RenoClick en MobiClick). Deze nieuwe opdrachten worden volledig gesubsidieerd door het Gewest en hebben geen impact op de distributietarieven. Deze kosten worden niet gecontroleerd door BRUGEL, maar moeten gedetailleerd worden gerechtvaardigd bij de jaarlijkse subsidieaanvraag aan de Brusselse regering.

12 Samenhang met het specifieke tariefvoorstel

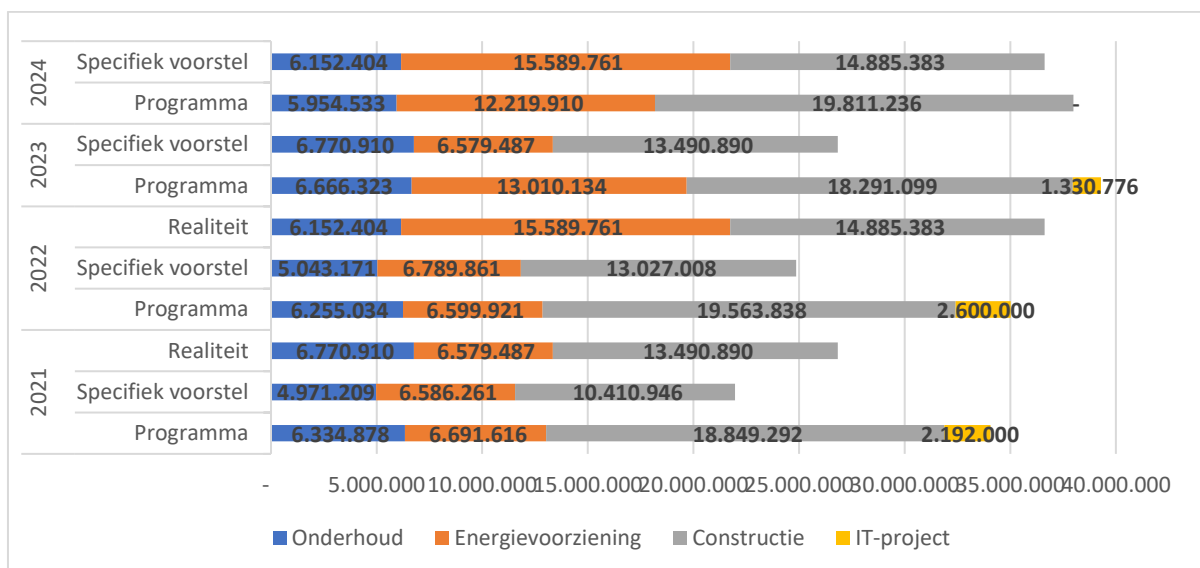
De tarieven die de openbaredienstverplichtingen zoals beoogd in dit advies moeten dekken, worden vastgelegd op basis van de tariefmethodologieën voor respectievelijk elektriciteit en gas. De ODV-tarieven worden jaarlijks herzien voor het jaar N+1 en worden vastgelegd op basis van de laatste reëel vastgestelde beschikbare kosten en met betrekking tot het jaar (N-1) en de hoeveelheden geraamd in het door BRUGEL goedgekeurde tariefvoorstel. Omdat de realiteit nog niet gekend is, zal het budget dat is opgenomen in het programma van uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten als referentie worden genomen. Het eventuele tekort tussen de ODV-ontvangsten en de realiteit wordt gefinancierd via het tariefreguleringsfonds.

De tariefmethodologieën voorzien bovendien in de integratie van alle ODV-projecten in het programma voor openbaredienstverplichtingen, ook al worden deze gefinancierd door de tariefsaldi (bv. IT-ontwikkeling voor de openbare verlichting enz.).

12.1 Tariefvoorstel - Elektriciteit

Wat de activiteit openbare verlichting betreft, de duurste ODV voor elektriciteit, liggen de verwachte bedragen die in het tariefvoorstel van SIBELGA zijn opgenomen, dicht bij de bedragen die opgenomen zijn in het ODV-programma voor 2024:

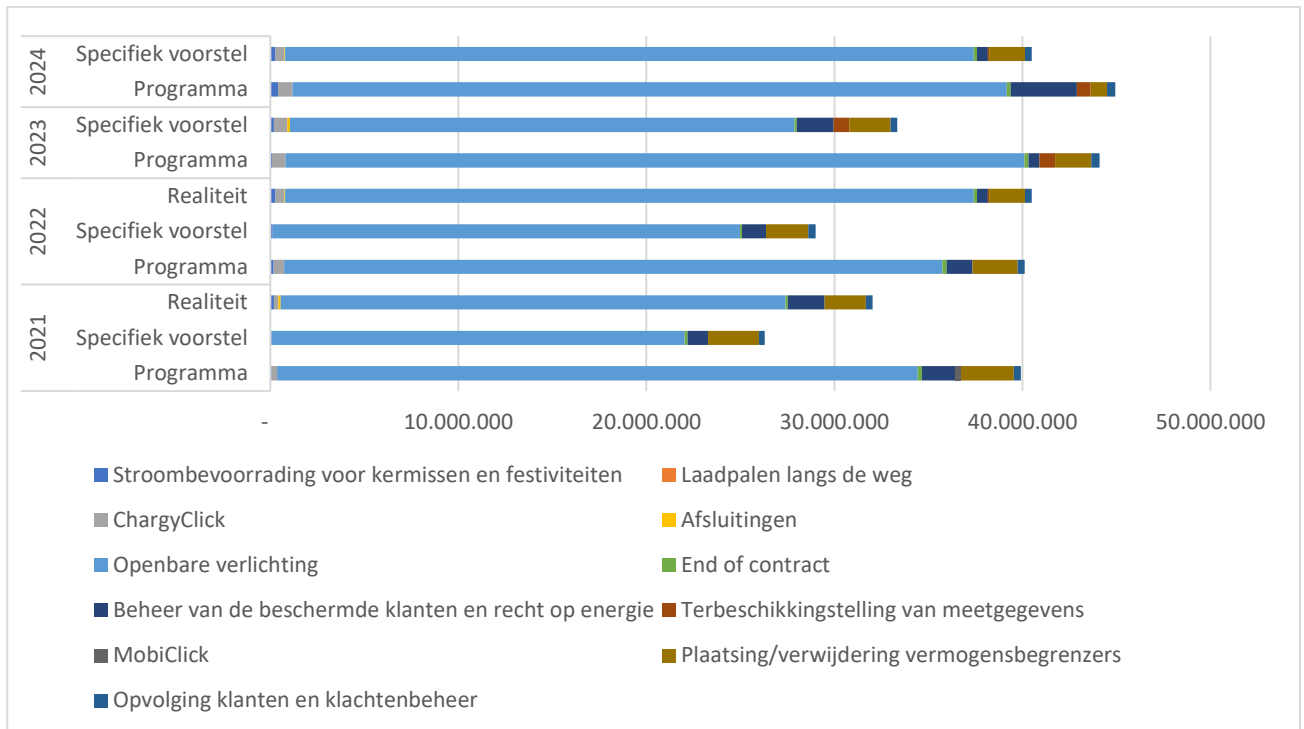
Figuur 6: Evolutie van de tariefverwachtingen voor OV ten opzichte van het jaarlijkse programma van de DNB³³

³³ Alleen door de gridfee gefinancierd programma

Op tariefniveau stellen we vast dat de tarieven voor 2024 het budget voor 2024 niet volledig dekken, aangezien de reële kosten die moeten worden gedekt, zeer regelmatig lager liggen dan het geprogrammeerde budget.

Figuur 7: Evolutie van het ODV-programma en tariefbudget – elektriciteit

Het programma voor 2024 laat een hoger budget zien dan dat van 2023 (dat het hoogste was dat ooit al was ingediend). Het is niet mogelijk om met de tarieven voor 2024, die op de realiteit van 2022 zijn gebaseerd, alle voor 2024 geplande kosten te dekken. Volgens de tariefmethodologie kan de distributienetbeheerder, als de ontvangsten gegenereerd door de ODV-tarieven niet alle werkelijk vastgestelde kosten zouden dekken, aan BRUGEL vragen om een gedeelte van het tarieffonds toe te wijzen aan het aanzuiveren van het vastgestelde saldo. Teneinde elke gekruiste subsidie tussen de ODV's en de andere kosten van de netten te voorkomen, mogen de ODV's niet worden gefinancierd door andere regulatoire saldi dan degene die door de ODV's worden voortgebracht. Dat leidde meer bepaald tot een weigering door BRUGEL van een aanvraag om het tarieffonds van SIBELGA te bestemmen in zijn beslissing tot goedkeuring van het specifieke tariefvoorstel voor elektriciteit voor 2024.

De kosten voor de openbare dienstverplichtingen worden beschouwd als niet-beheersbaar op het niveau van de tariefmethodologieën. De huidige ordonnantie bepaalt dat ze noch aan beslissingen op basis van vergelijkingsmethoden, noch aan incentive regulation kunnen worden

³⁴ De ODV-tarieven voor

2024 werden op 8 november 2023 door Brugel goedgekeurd

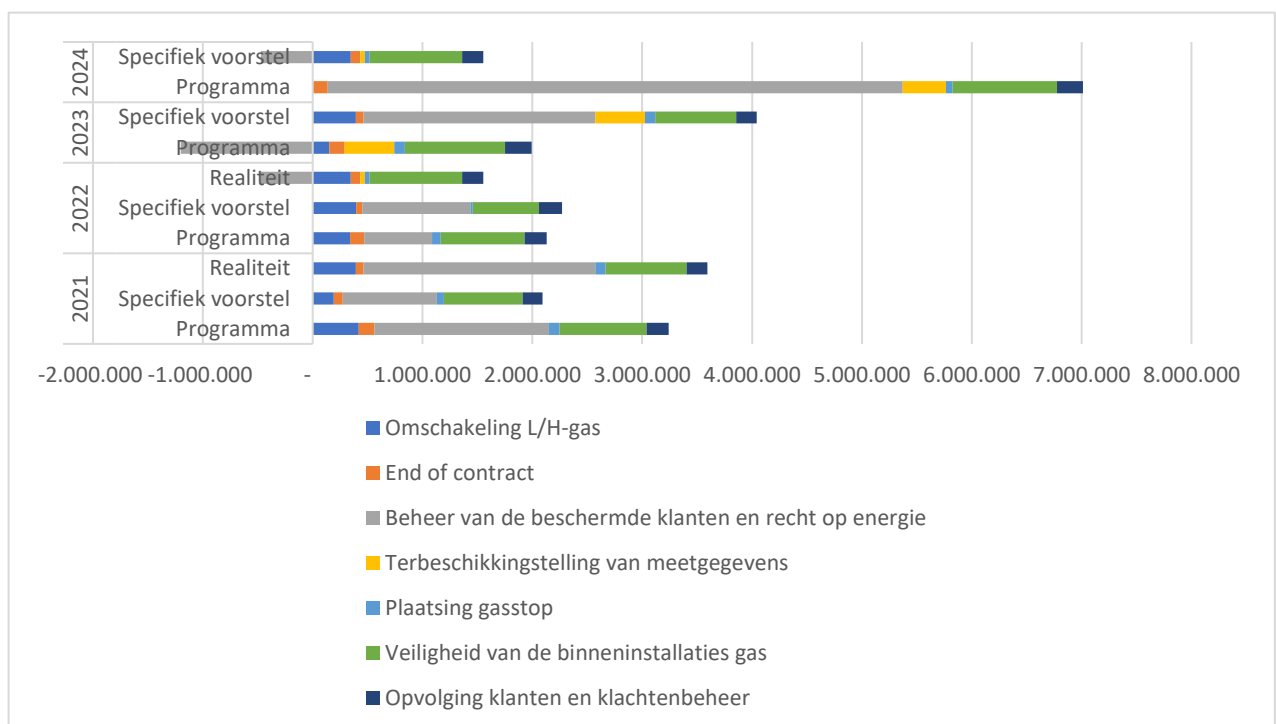
onderworpen en dus als beheersbaar moeten worden beschouwd. **BRUGEL** herhaalt zijn wens om de volgende aanpassingen die aan de ordonnantie zullen worden aangebracht, op te nemen om de regulator toe te staan stimulerende maatregelen te treffen in verband met de kosten of de prestaties van de distributienetbeheerder in het kader van de door de gereguleerde tarieven gefinancierde activiteiten.

Overigens zal Brugel in het kader van de toekomstige boekjaren de mogelijkheid beoordelen om bakens in te voeren waarmee de overheid het al dan niet redelijke karakter van bepaalde kosten zal kunnen objectiveren (bv. benchmark met andere gewesten voor openbare verlichting ...).

I.2.2 Tariefvoorstel – Gas

Het is niet mogelijk om met de tarieven voor 2024, die op de realiteit van 2022 zijn gebaseerd, alle voor 2024 geplande kosten te dekken. Het tarieffonds voor gas zou a priori zijn reserve kunnen zien verminderen na afloop van het boekjaar.

Figuur 8: Evolutie van het ODV-programma en tariefbudget - gas

13 Conclusies

De belangrijkste opmerkingen van BRUGEL die voortvloeien uit de analyse van het programma van de openbare dienstverplichtingen (ODO) voor het jaar 2023, luiden als volgt:

1. Betreffende de ODO's van sociale aard

Wegens de wijzigingen van de ordonnanties die in april 2022 werden doorgevoerd, waarvan sommige maatregelen in december 2022 operationeel werden, en het sluiten van een nieuw energieaankoopcontract, kan het voor SIBELGA moeilijk lijken om de totale kosten van het beheer van de beschermde klanten te schatten.

Toch kan BRUGEL, na meer dan een jaar van energiecrisis en ondanks de versoepeling van de toekenningsvoorwaarden en in het bijzonder de afschaffing van de ingebrekestelling ten voordele van de aanmaning, alleen maar vaststellen dat de belangrijkste beschermingsmaatregel in het Brussels Gewest nog steeds niet in staat is om gezinnen in moeilijkheden aan te trekken om hun facturen bij hun leverancier te betalen, met het risico om in een meer structurele onzekerheid te vervallen.

Bovendien lijkt de door SIBELGA voorgestelde oefening in overeenstemming te zijn met de vaststellingen van de regulator in zijn opeenvolgende verslagen, namelijk: een gematigde stijging van het aantal beschermde klanten en een stabiele situatie inzake afsluitingen na een beslissing van de vrederechter of na het einde van een contract.

Toch is BRUGEL verrast door de forse stijging van de aankoopprijs van gas. SIBELGA verhoogt de prijs van € 88,96/MWh tegenover € 58,52/MWh, zonder uit te leggen waarom. De rechtvaardiging ligt in het feit dat de opdracht op het moment van schrijven nog niet is afgerond.

Bij gebrek aan duidelijke informatie van SIBELGA en op basis van een interne analyse van BRUGEL lijkt het er niettemin op dat de voorgestelde prijzen overeenstemmen met een projectie voor het jaar 2024 (CAL 24) die in augustus 2023 was opgesteld.

Dit prijsverschil, gekoppeld aan de stijging van het aantal beschermde klanten en vooral de vermindering van de bijdrage van het federale fonds, brengt de kosten van de opdracht 'beschermde klanten voor gas' alleen al op € 5.234.848, tegenover € 1.200.153 in 2023.

2. Wat het beheer van de gemeentelijke openbare verlichting betreft:

Het programma van SIBELGA voor 2024 wordt voortgezet met de installatie van armaturen van het LED-type die ook op afstand bestuurbaar zijn in het kader van de implementatie van ISL (Intelligent Street Lighting). De ontwikkeling van deze technologieën zal SIBELGA in staat stellen om de kwaliteit van de dienstverlening aan de Brusselaars te verhogen en de algemene energie-efficiëntie van haar verlichtingspark te verbeteren. De ontwikkeling van deze projecten leidt tot een verhoging van het totale programmabudget voor deze ODO.

Toch merken we op dat de aanzienlijke stijging van het budget voor deze ODO sinds vorig jaar vooral te wijten is aan de kosten voor de levering van energie voor openbare verlichting, die meer dan verdubbeld zijn. **BRUGEL had in zijn advies over de uitvoering van de ODO's voor 2022 en in zijn ex post beslissing voor 2022, de oorsprong van deze verdubbeling grondig geanalyseerd en geconcludeerd dat het beheer van SIBELGA op dit vlak zeer riskant was. BRUGEL had de overheid ook voorgesteld om te analyseren of het redelijk was dat de kosten van dit risicovolle beheer volledig door de DNG zouden worden gedragen.** BRUGEL merkt op dat de prijzen voor de aankoop van energie voor de openbare verlichting die voor 2024 zijn gepland, niet dalen en stelt zich vragen bij het reële rendement van een aankoop op basis van termijnprijzen, zoals SIBELGA heeft verklaard in haar antwoorden op de bijkomende verzoeken van BRUGEL in het kader van de ex post controle van 2022.

BRUGEL vestigt dus nogmaals de aandacht van de overheid op de voor 2024 geplande stijging van de kosten voor de aankoop van energie en op het risicovolle beleid van SIBELGA op dit vlak.

In haar vorige programma's had SIBELGA de uitvoering van het ISL-project gerechtvaardigd door een 'neutrale' businesscase op te stellen. De kosten van de invoering van dit project zouden daarbij in het algemeen worden gecompenseerd door de verwachte opbrengsten. Gezien het belang van het project herhaalt BRUGEL zijn overtuiging dat het noodzakelijk is dat SIBELGA in haar toekomstige verslagen een specifieke opvolging van deze businesscase voorstelt. Het doel van deze opvolging is om BRUGEL in staat te stellen om erover te waken dat de DNB controle heeft over de implementatiekosten van zijn project, maar ook om de daadwerkelijke realisatie van de verwachte opbrengsten te controleren³⁵.

Net als vorig jaar juicht BRUGEL de ambitie van het programma voor de vervanging van de Lichtpunten tegen het jaar 2030 toe, evenals de nieuwe Asset Management-benadering die vanaf 2023 werd ingevoerd.

Ter herinnering: overeenkomstig de aanbevelingen van BRUGEL verduidelijkt de gewijzigde ordonnantie via een nieuwe bepaling dat de ODO betreffende het beheer van de openbare verlichting geen betrekking heeft op decoratieve verlichting. Bijgevolg zal BRUGEL alle daarmee samenhangende kosten die ten laste van het ODO-budget zouden komen, verwerpen en neemt BRUGEL er nota van dat de betrokken installaties tegen eind 2023 zullen worden overgedragen. BRUGEL merkt ook op dat de kosten voor de levering en het onderhoud van de betrokken installaties vanaf 2024 zullen worden overgedragen aan de gemeenten en dat er bijgevolg in de toekomst geen budget meer is voorzien voor de verlichtingsprojecten.

Wat de installaties op kadastrale percelen betreft, merkt BRUGEL op dat er een indicatief en beperkt budget is voorzien voor de teruggave van deze installaties in 2024 en in de loop van de volgende jaren.

Tot slot wijst **BRUGEL er nogmaals op dat het aangewezen is om na te denken over de ontwikkeling van de organisatie van het beheer van de openbare verlichting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**. Deze evoluties omvatten onder meer een gecentraliseerd beheer van de verlichting op de gemeentelijke en gewestelijke wegen en de invoering van gediversifieerde financiering voor deze ODO. Deze laatste maatregel moet ervoor zorgen dat alle kosten van deze ODO niet langer worden doorgerekend op de elektriciteitsfactuur van de Brusselse verbruiker (naar het voorbeeld van Vlaanderen of Wallonië, waar de overheid financieel tussenkomt).

3. Wat het luik over de steun voor elektrische mobiliteit betreft

SIBELGA voorziet in haar programma een budget van € 171.768 voor het MobiClick-project (dat voor 50 % door een gewestelijke subsidie wordt gefinancierd) en van € 769.288 voor ChargyClick (ten laste van het ODO-budget).

Om te kunnen anticiperen op de evolutie van de kosten voor de coördinatie van deze ODO, meent BRUGEL dat het noodzakelijk is om een zicht te hebben op de evolutie van het plan van uitrol (en dus de organisatie van de aanbestedingen) tot 2035, alsook op de middelen die hiervoor moeten worden ingezet.

BRUGEL vestigt eveneens de aandacht van de regering op de evolutie van de kosten in verband met het ChargyClick-project. Om de doelstellingen van de autoriteiten te bereiken, zal de organisatie van deze ODO namelijk steeds belangrijker worden, zowel wat betreft het aantal aanbestedingen betreffende de

³⁵ Volgens de businesscase van SIBELGA betreft het grootste deel van de verwachte opbrengsten een vermindering van het elektriciteitsverbruik dankzij de mogelijkheid tot fijner dimmen.

installatie van openbare laadpalen als wat betreft de opvolging van de palen die geleidelijk worden geïnstalleerd. Het budget voor deze ODO zou dan ook kunnen toenemen. BRUGEL is wel van mening dat de impact van de kosten van deze opdracht op de elektriciteitsfactuur van de Brusselse verbruikers moet worden beheerst.

4. Wat het globale budget van de ODO's betreft

In het kader van haar tariefbevoegdheid heeft BRUGEL het ODV-programma voor 2024 vergeleken met de tariefvooruitzichten voor 2024 (op basis van de realiteit van 2022). In overeenstemming met de methodologie voor 2020-2024 zijn alle IT-kosten in verband met openbaredienstverplichtingen in het voorgestelde programma opgenomen.

In het licht van de elementen die in dit advies worden uiteengezet, stelt BRUGEL de overheid voor om het programma van de openbaredienstverplichtingen voor 2024 goed te keuren, onder voorbehoud van de beslissing om alleen de DNG's de kosten te laten dragen voor de levering van elektriciteit voor de openbare verlichting, gezien de risicovolle en onvoorzichtige governance die SIBELGA op dit vlak voert.

* *
*